

TRUSTI V OFENZIVI PROTI DELAVCEM

KAPITALISTI NE PRIZNAJO DELAVSTVU NIKAKIH PRAVIC

Avtni trust se hvali z zmago. — NRA izgublja zaupanje med ljudstvom. — Kompanijske 'unije'

JEKLARSKI trust in pa komora avtomobilskih korporacij sta na čelu ofenzive, katere namen je uničiti vse napore za organiziranje delavcev v svobodne unije. Njim pomagajo vebankirji in vsi drugi industrialci. Pod temi slovitimi pritiski se je upognil tudi "new deal", kar je bilo pričakovati. Voditelji unij so že vsi izkusili, da jih NRA s svojim načelnikom Johnsonom pusti v kritičnem momentu vselej na cedilu. Sporazum v industrialnih sporih je vedno tak, da pomeni v praksi zmago za kompanije in na papirju koncesije unijam. To je vse, kar jim koncem konca ostane — zmaga na papirju in pa elastično tolmačena točka 7A v Niri, ki garantira delavcem pravico svobodnega organiziranja v unije in pa kolektivnega pogajanja z delodajalci.

Magnati, ki kontrolirajo avtno industrijo, so absolutno proti svobodnim unijam. V boju proti A. F. of L. so jo v plačanih oglasih in člankih imenovali za "neameriško" in "nepatriotično". Vse kapitalistično časopisje je v prešlih dveh tednih služilo ofenzivi avtne industrije proti organiziranju svojih delavcev.

S posredovanjem predsednika Roosevelta je bil oklic unije avtnih delavcev za stavko umaknjen, in pod njegovim vodstvom je bil dne 25. marca dosežen sporazum, o katerem avtni magnati trdijo, da pomeni njihovo zmago. Prav gotovo je, da je medsebojni dogovor za svobodne unije prav majhne praktične vrednosti. Magnati so pač magnati in delavci tudi pod "new dealom" le materijal za izkoriščanje.

Delodajalci v avtni industriji so obljubili priznati načelo kolektivnega pogajanja in delavcem so dali pravico, da si izvolijo zastopnike po svoji volji — toda kompanijska unija ni izključena, pač pa bo smela biti zastopana v bodočih odnosih s kompanijo na podlagi poročnega števila svojih članov.

Imenovan je poseben posredovalni odbor treh članov, v katerem zastopa eden kompanije, drugi delavce, in tretji, ki mora biti "nepriustranski", pa je zastopnik vlade. Vsakdo, ki smatra, da je bil odsvoljen vsled svojih aktivnosti za unijo, se bo lahko pritožil temu odboru, toda pritožba bo upoštevana edino tedaj, če unija v naprej predloži seznam vseh svojih članov — kompaniji!

A. F. of L. se je temu ves čas protivila, in zdaj je potisnila ob steno, kajti kompanija s pomočjo špijonaže veseno izve, kdo so člani unije. Kadar unijskega delavca odsvolijo, stori to zato, "ker ga ve ne rabi", ali radi kakoga drugega "tehnega" vzroka, nikoli pa ne prizna, da odsvolijo koga zaradi unije.

Predsednik Roosevelt je v času pogajanj izjavil, da vlada ni naklonjena eni formi unije bolj kot kateri drugi. Sta-

STARA IGRA S ŠPIJONAŽO

V Franciji so agenti vladne tajne službe odkrili gnezdo špijonaže, ki baje služi Nemčiji in sovjetski Rusiji. Med aretiranci sta Američana Robert in Marjorie Switz, ki sta obtožena prodajanja tajnih dokumentov o francoski armadi, municiji, utrdbah itd., omenjenima državama.

Tudi finska vlada je aretirala par ducatov domačinov in tuincev, ki so obtoženi špijoniranja v prid Rusije. Ali tudi moskovska tajna policija ne drži rok križem. Aretirala je že mairakoga, ki ga je osumila špijonaže v prid kakke druge države.

Špijonaža je staro sredstvo imperijalističnih in kapitalističnih vlad. Ker ne zaupajo druga drugi, si iščejo s špijoni tajnosti o načrtih, o nakanah, utrdbah in sploh o vsem, kar jim bi utegnilo koristiti v slučaju konflikta.

Osem tisoč poštnih delavcev v New Yorku, ki so na tej sliki, je demonstriralo proti odločitvam in znižanju plač. Prizadeti so največ takozvani nestalno zaposleni poštni uslužbenci. Predsednik Roosevelt jim je skoci časopisje odgovoril, da naj bodo veseli, da vsaj nekaj zaslužijo, kajti ako bi se poštna uprava poslužila trgovskega pravila ekonomije, bi morala te odsvoliti delavce odsvoliti. Demonstracija poštnih uslužbencev so se vršile tudi v Chicago in drugih velikih mestih.

VAŽNOST PRIHODNJE SOC. KONVENCIJE V DETROITU

Prihodnja redna konvencija soc. stranke se bo vršila dne 1.—3. junija t. l. v Detroitu. Tajniki in organizatorji bodo imeli dvodnevno konferenco pred pričetkom konvencije. Eksekutiva soc. stranke bo imela svojo sejo dne 31. maja.

Odboru za program ali agendo konvencije načeljuje milwauški župan D. W. Hoan. Drugi člani tega odbora so Andrew Biemiller in Herman Kent (Milwaukee), ter Harold Kelso in Maynard Krueger (Chicago).

Delegate na to konvencijo se voli na podlagi števila članstva v poedinih državah. Redne konvencije soc. stranke se vrše vsaki dve leti. V letih med predsedniškimi volitvami se razdeli delegate po državah tako, da jih je ne več kot 150, v letih predsedniških volitev pa se propore zniža.

Pošamezne države smejo poslati na prihodnjo konvencijo sledeče število delegatov: Alabama 1; Arizona 1; Arkansas 1; California 9; Colorado 1; Connecticut 6; Delaware 1 (partial vote); D. C. 1; Florida 2; Georgia 1; Idaho 1; Illinois 8; Indiana 4; Iowa 2; Kansas 2; Kentucky 1; Louisiana 1; Maine 2; Maryland 2; Massachusetts 9; Michigan 5; Minnesota 2; Mississippi 1; Missouri 1; Montana 2; Nebraska 1; Nevada 1; New Hampshire 2; New Jersey 7; New Mexico 2; New York 20; North Carolina 2; North Dakota 1; Ohio 6; Oklahoma 2; Oregon 2; Pennsylvania 16; Rhode Island 1; South Carolina 1; Tennessee 1; Texas 1; Utah 1; Vermont 1; Virginia 1; Washington 3; West Virginia 2; Wyoming 1.

Zastopniki iz nekaterih držav, ki smejo poslati le po enega delegata, bodo imeli samo delen glas, ker v njihovih državah stranka nima dovolj članov, da bi bili upravičeni do popolnih delegatskih pravic. Delne vožne stroške plača delegatom stranka, vse druge stroške pa morajo plačati sami.

Zvonenje v Italiji v počast petnajsti obletnici fašizma

Dne 23. marca je minilo petnajst let, ko je Benito Mussolini ustanovil fašistično gibanje v Italiji. Ta dogodek so na ducejevo povelje slavnostno praznovali v vsi Italiji. V cerkvah so zvonili in vršile so se službe božje za Mussolinija in njegov režim. Tudi v cerkvah v okupiranem slovenskem Primorju so zvonili, potrkavali in molili ter se zahvaljevali božji previdnosti za zmago in uspehe fašizma...

John Rak gre na obisk v Detroit

John Rak, ki je eden najdelavnejših sodrugov izmed naše mlajše generacije, odpoje v Detroit v agitacijske namene. V nedeljo 1. aprila se ideleži skupne prireditve detroitskih klubov JSZ. V Chicago se vrne prihodnji četrtek.

Aretirani piketi

Pred Kroehlerjevo tovarno pohištva v Neaperville, Ill. je bilo aretiranih 15 piketov. Kompanija je obrat obnovila pod varstvom policije s stavkokazi.

Bila bi velika novica

Ali ste že kdaj čitali, da je bil pod "new dealom" aretirani kak kapitalist, ker je procciral delavce? Ne, ampak vsak dan lahko čitate o aretacijah delavcev, ki se s pomočjo stavkanja bore za življenjske pravice.

"Teror v Avstriji"

Socialistična stranka vam priporoča v naročbo brošuro "Terror in Austria", ki jo je priredil Siegfried Lipschitz. Ima dvajset strani in je ilustrirana. Platnice so tiskane v dveh barvah. Posamezen izvod stane 10c; ducat iztisov 75c.

Roy Burt postal strankin organizator

Roy Burt, ki je bil do nedavno tajnik soc. stranke čikaškega okraja, je bil imenovan v štab strankinih organizatorjev. Bil je poslan v Kansas in v druge kraje po zapadu.

in potem vsled napak in zgrešene taktike enako naglo zatonile, socialisti pa so se zamerali prejšnji uniji, ne da bi za svojo stvar kaj pridobili v novi.

Druga močna struja je za unije A. F. of L., toda ob enem za taktiko ostrega kritiziranja in opozicije proti politiki konservativnega vodstva. Ena skupina pa propagira teorijo, da naj socialisti v unijah delujejo kot člani unije socialističnega p. p. pripravljanja, medtem ko naj se stranka kot taka vanje ne umešava.

Druge važne točke agende so: Vprašanje sodelovanja s Farmer - Labor strankami; vprašanje "enotne fronte" s komunisti; agrikultura; socialistično časopisje; socialistična taktika v občinah, državah in v splošnem; internacionala, fašizem in demokracija. To so le najvažnejše točke, ki pridejo v razpravo na konvenciji.

KLERO-FAŠISTIČNA USTAVA V AVSTRIJI

"VSA MOČ je od Boga," pravi nova ustava Avstrije, ki so jo izdelali katoliški fašisti z odobritvijo Mussolinija in vatikana. Besedi "republika" in "demokracija" sta v novi ustavi odpravljene. Ljudstvo bo imelo samo dolžnosti in nič pravic. Edino vlada bo imela pravico proglašati nove p. stave in razveljavljati stare. Odgovorna bo za svoje delo "edino Bogu, od katerega je vsa moč."

Katoliška cerkev je v novi ustavi državna cerkev. Njena moč bo odločujoča. V državni kulturni svet, ki bo imel vsa moč nad šolstvom, glediščem, filmom in tiskom, smejo biti imenovani samo katoliški duhovniki in drugi zastopniki katoliške cerkve. To je pomaknilo kulturo v Avstriji nazaj v srednji vek.

S papežem bo sklenjen nov konkordat, ki bo dal sveti stolici pravico veta in soodločevanja v mnogih notranjih problemih Avstrije.

Namesto parlamenta bo vlada imenovala 50 industrialcev, svečnikov in znanstvenikov v "posvetovalni svet", katerega naloga bo služiti vladi s priporočili.

Vse seje tega "posvetovalnega sveta" bodo tajne, ker je za ljudstvo boljše, da se ne gnjavi s problemi, ki jih bo vlada s pomočjo nove ustave z božjo pomočjo itak ugodno rešila.

Svobodomislece in liberalce se odstrani iz učnih zavodov in z drugih odgovornih mest ter se jih nadomesti z vernimi, novi ustavi lojalnimi ljudmi. To sicer ni črno na belem v novi ustavi, ampak namen je do pike natančno tak in se ga že izvaja.

Fašistična preuredba Avstrije se vrši na podlagi modela Mussolinijevega fašizma, s to razliko, da daje fašistična ustava v Avstriji papežu veliko več moči, kakor pa jo ima v vladnem sistemu v Italiji. Tam je papež izvojeval je velike privilegije cerkvi kot taki, v povračilo pa mora vatikan služiti Mussolinijevi notranji in vnanji politiki. Zato bo povečan vpliv papeža v Avstriji v resnici le vpliv Mussolinija, ki uporablja Avstrijo za svojo karto v imperijalistični igri.

Za to novo ustavo ni nihče v Avstriji razen katoliške cerkve, kapitalistov in stare aristokracije. To je tudi vzrok, da ne bo predložena v odobritev ljudstvu. Hitler je dal svoj režim na referendum, ker je računal, da bodo milijoni nazijev glasovali zanj iz navdušenja, drugi prebivalci pa pod pritiskom. Dollfusov fašizem si tega ne upa, ker ve, da bi bil poražen. Zato pa se je ljudski sodbi ognil z določbo, da moč ni od ljudstva, ampak od Boga.

Avstrijski fašizem ima za svoj cilj, ohranitev samostojne Avstrije pod nadvlado katoliške cerkve in pod protekcijo Italije. Papež se boji, da bodo naziji v Nemčiji s svojim reformacijskim gibanjem zrušili tudi katoliško cerkev v Nemčiji, zato poskuša, da ne bi prišla Avstrija v enako opasnost, kar se bi zgodilo, če se združi z Nemčijo.

Izmed vseh diktatur je sedanja v Avstriji najšibkejša, ker je brez močne ljudske opore. Oborožena pa je toliko, da bi bila v stanju streti v sedanjih okoliščinah vsak nasilen odpor avstrijskega ljudstva.

Socialistična opozicija, katere se je vlada najbolj bala, je za enkrat strta. Dne 19. marca je vlada na Dunaju prvič po februarški civilni vojni dopustila zastopnikom tujezemskega tiska obiskati zaprte socialiste, katerih je v ječah samo na Dunaju okrog dva tisoč. Časniški fotografi so vprašali za dovoljenje slikati jetnike, kar jim vlada ni dopustila.

Družine zaprtih socialistov so v veliki bedi, ker vlada ovira pomožno akcijo, ki jo nudi delavstvo v drugih deželah. Tisoče socialističnih delavcev, ki so bili znani agitatorji, je krščanska diktatura odslovila iz služb in jih nadomešča z "zastupniki" lakajni klerikalnih krvnikov.

V utrditev fašističnega režima odslavlja oblast tudi žide kjer in kolikor more, četudi so bili bogati židovski kapitalisti največji gmetni podporniki Heimwehra. Ko bo imenovan novi kulturni svet, bo za žide še slabše. Vlada in cerkev hočeta, da se jih čimveč odsvolvi, posebno v visokih šolah in iz raznih odgovornih pozicij.

Taka je fašistična "revolucija" v Avstriji. Pogojev trajnosti nima in je brez socialnega zaledja. V večini ljudskega mnjenja je obsojena smrti še predno je dobro nastala. Najbolj pa sovraži novi režim in njegovo pobožno fašistično ustavo delavstvo, ki je največ izgubilo.

Ovnova tura bila uspešna

Shodi in sestanki v Ohio in deloma v Pa., na katerih je govoril Joško Oven, so bili zelo uspešni. Shoda v Girardu, O., in v Farrelu, Pa., sta bila zelo dobro obiskana.

Na sestanku v Kenmore, O., je pristopilo v klub 12 novih članov.

Shoda v Collinwoodu, ki ga je sklical klub št. 49, se je udeležilo do 150 oseb. Na sestanku v West Parku je bila podvzeta akcija za obnovitev kluba JSZ, in na shodu v Newburghu je pristopilo nekaj novih članov.

V nedeljo 25. marca je Joško Oven govoril na koncertni prireditvi soc. pevskega zbora "Zarja". Udeležba je bila popolna. Razporeženje občinstva popolne in zvečer je bilo izborna.

"United Socialist Drive"

Država Georgia in Kentucky sta prvi državi, ki sta zbrali svojo kvoto v celoti v agitacijski fond soc. stranke. Druge države, ki so se že zelo dobro odzvale, so Wisconsin, Massachusetts, Illinois, Pennsylvania in Missouri.

Špekulanti žanjejo

Špekulanti z zlatom so napravili \$25.185.713 dobička vsled znižanja vrednosti ameriškega dolarja v zlatu, je dejal v kongresu poslanec White iz Indiane.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.
Izhaja vsako sredo.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.
Glasilo Jugoslovanke Socialistične Zveze.
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Izposojilnica: za celo leto \$2.50; za pol leta \$2.00.
Val rokopa in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC
Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc.
Established 1906.
Editor: Frank Zeitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$2.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Velik "boj" proti "kruked" advokatom

Generalni pravnik zvezne vlade Homer S. Cummings je že večkrat apeliral na odvetniške zbornice širom Zed. držav, da naj poštenije "kruked" odvetnike iz svojih vrst, ker so v sramoto odvetniškemu poklicu.

Tudi mnogi drugi priporočajo in urgirajo enako čiščenje.

"Kruked" advokati so pač posledica "kruked" sistema. Glavna naloga odvetnika v tej uredbi je, usiljevati v zakonodaje sprejem nešteti "kompliciranih" postav, potem pa loviti kliente, ki jih kršijo, da jih branijo za dober denar pred svojimi postavitami.

Tako se je v Ameriki razvil "kruked" odvetniški business v ogromno "industrijo", ki ima posebno v tej krizi zlate čase. Tisočero vlagateljev, delničarjev, posestnikov, imetnikov "zlatih bondov", in drugih, ki so si kaj pripravili, so na legalne načine okradili, sebi pa so pomagali do bogastev na enako legalne načine. Preiskav proti tem legalnim tativam je bilo veliko, ki pa ne pomenijo drugega kakor več zaslužka za advokate.

Predno bodo "kruked lojzerji" iztrebljeni, je treba odpraviti sedanji sistem in pa razmere, v katerih so se razvili v poklic legalnih goljufiv.

Prevažanje zračne pošte

Z ničemer se ni predsednik Roosevelt profitarjem tako zameril kakor z odvzemanjem prevažanja zračne pošte privatnim kompanijam. Ko je uvidel, da mu tega ne odpuste in da so spravili s svojim krikom ves njegov program v nevarnost, se je udal ter obljubil, da bo kongresu predložen nov zakon za kontroliranje in oddajo prevoza zračne pošte privatnim aeroplanskim družbam. Vse kapitalistično časopisje je pozdravilo ta ukrep.

Če bi bilo javno mnenje boljše poučeno, bi mu ne dopustilo napraviti tega umika. Na račun subvencij ameriške pošte so obogateli mnogi posamezniki in kompanije. Ameriški glavni poštar Farley je izjavil, da jim je vlada plačala \$46.800,000 več nego bi jim šlo.

Predsednik United Aircraft Transportation kompanije je vložil vanjo pol milijona dolarjev, v preiskavi letos in lani pa se je doseglo, da je s to vsoto "napravil" s pomočjo poštne subvencije dvajset milijonov dolarjev dobička. Friderik B. Rentschler, podpredsednik iste družbe je vložil samo \$275 in s to vsotico je napravil 35 milijonov dolarjev. Kako? Dobili so milijone od vlade za prevažanje nekaj vreč pošte, natisnili so stotisoče delnic, jim dvignili ceno na borzi in z oglaševanjem v člankih in na druge načine so lahkoverneže vjeli, špekulanti pa so imeli žetev.

Nihče izmed njih ni bil poslan v zapor. In Roosevelt jim je pod silovitimi pritiskom njihovega vika in krika obljubil, da bodo čez leto dni zopet deležni vladnih subvencij — mogoče še prej.

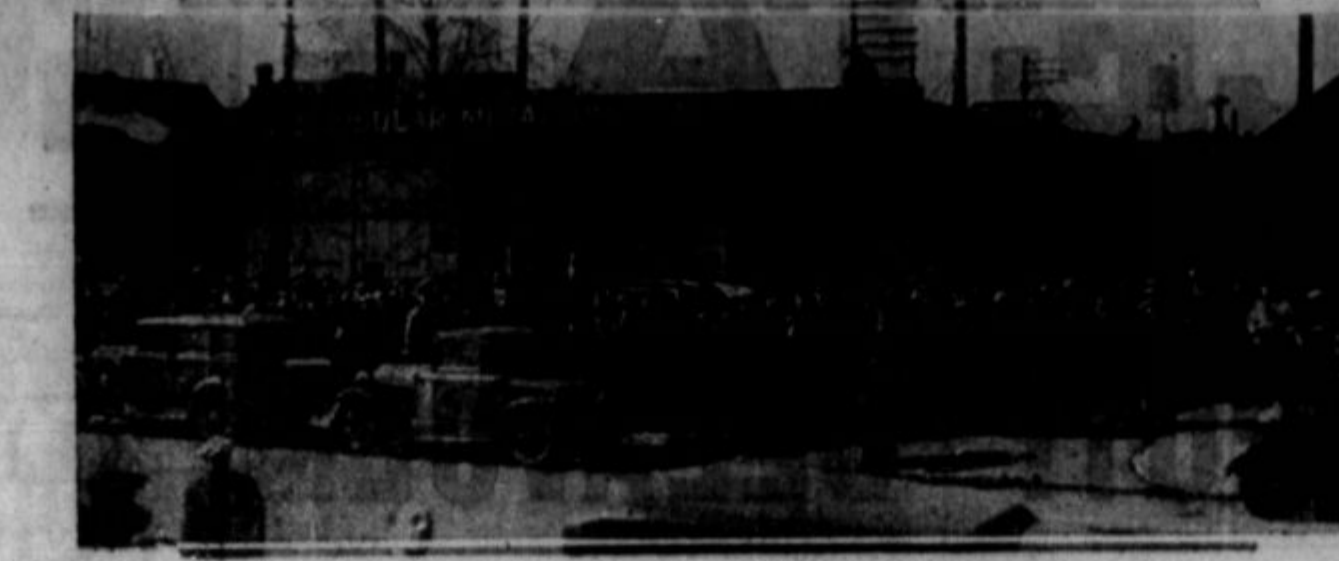
Stranke brez principov

Dr. Nicholas Murray Butler, predsednik Columbia univerze, je dne 4. marca, predno se je odpeljal na obisk v Evropo, dejal, da v Zed. državah ni več političnih strank, ki bi imele načela. V mislih je imel demokratsko in republikansko stranko. Po njegovem mnenju sta bili nekoč obe načelni, zdaj pa sta degenerirani in službovanju sebičnosti in spektakljanju nepoštenosti.

Profesor Butler je bil, — in je menda še — eden izmed prvakov republikanske stranke. Svoje kolege je sicer večkrat svaril, da se njih stranka pogreza v močvirje gnlobe — ampak kaj bi se brigali — saj je Hoover govoril o prosperiteti, kakršne še nikdar ni bilo — in republikanska stranka si je lastila zaslugu zanjo. Ko pa je tal popolnoma zmanjkalo, je bilo že prepozno. "Prosperiteta" je bila prevara in republikanska stranka je bila goljufiva. Istopak demokratska.

Ker je dr. Butler zdaj to izprevidel, čemu se ne izreče za stranko, ki ima načela? Zato ne, ker veruje v ohranitev kapitalističnega sistema. Socialistična stranka, ki ima načela, pa je za odpravo kapitalizma.

Borba delavcev v Detroitu za pravico organiziranja

Magnatje, ki kontrolirajo avno industrijo, so proti vsaki uniji, le svojo (kompanijsko) bi bili pripravljeno tolerirati, ako NRA na vsak način insistira, da se delavcem mora dati pravico organiziranja.

Avtni magnatje, ki samo v Detroitu direktno kontrolirajo nad četrtilijona delavcev, so organizirani stodoletno. Ampak delavcem ne dovolijo samostojne unije pod nobenim pogojem, pa magari, če spada k A. F. of L., ki gotovo ni ekstremna in ne "proti-ameriška", čprav plačana propaganda av-

nih kartelov trdi nasprotno. Stavka v Detroitu se bi imela pričeti prošilo sredo. Bila je odložena na poziv predsednika Roosevelta, ki je nato pozval predse magnate in zastopnike unij avtnih delavcev na posvetovanje. Sporazum je bil dosežen 25. marca.

Delavci Peninsular Metal Products kompanije v Detroitu, ki so na tej sliki, so šli v protest proti delovnim razmeram in kompanijskim likanom v ponedeljek 19. marca vseno na stavko.

Naročila na "Majski Glas"

"Majski Glas" bo imel letos še celo večjo naklado, kakor lani, ako sedito po dosegljivih naročilih, ki so precej večja kakor so bila prošlo leto. Če se bodo v tem merilu nadaljevala, bo naročenih par tisoč izvodov več nego prošlo leto.

Na najvišjem mestu je klub št. 27 v Clevelandu, ki je naročil 300 iztisoč; klub št. 1 v Chicagu jih bo vzel 250 in klub št. 37 v Milwaukeeju 150.

Po 50 izvodov so naročili: Frank Boltezar, Pueblo, Colo.; društvo št. 16 SNPJ, Milwaukee, Wis.; druš. št. 138 SNPJ, Strabane, Pa.; klub št. 224 JSZ, So. Chicago-Pullman.

Po 25 iztisoč: druš. št. 112 SNPJ, Bear Creek, Mont.; M. Bizjak, West Park, O.; druš. št. 87 SNPJ, Herminie, Pa.; Slavija št. 1 SNPJ, Chicago, Ill.; klub št. 69 JSZ, Herminie, Pa.; klub št. 28, Newburgh, O.; druš. št. 64 SNPJ, West Newton, Pa.; druš. št. 63 SSPZ, Sheboygan, Wis.; klub št. 11 JSZ, Bridgeport, O.; Izobraževalni in zabavni dom, Library, Pa.; druš. št. 27 SSPZ, Forest City, Pa.; druš. št. 426 SNPJ, Clairton, Pa.; klub št. 235 JSZ, Sheboygan, Wis.; druš. št. 106 SNPJ, Imperial, Pa.; klub št. 31 JSZ, Imperial, Pa.

Po 20 izvodov: druš. št. 287, Burgettstown, Pa.; Frank Ratajc, Forest City, Pa.; Mary Smoltz, Chisholm, Minn.

Po 10 do 20 izvodov: druš. št. 29 JSKJ, Imperial, Pa.; druš. št. 554 SNPJ, Nemacolin, Pa.; Mike Bizjak, Cleveland, O.; Charles Bizjak, Helper, Utah; druš. št. 3, SNPJ, Johnstown, Pa.; št. 476 SNPJ, Salem, O.; št. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis.; št. 363 SNPJ, Galloway, W. Va.; št. 268 SNPJ, Ely, Minn.; Mary Kranc, Muse, Pa.; št. 90 S. N. P. J., Venetia, Pa.; št. 365 SNPJ, Russellton, Pa.; št. 145 SNPJ, Coraopolis, Pa.; Frank Primozich, Rillton, Pa.; št. 200 SNPJ, Irwin, Pa.; št. 425 SNPJ, Elm Grove, W. Va.; št. 300 SNPJ, Braddock, Pa.; št. 206 SNPJ, Gross, Kans.; št. 92 SNPJ, Franklin, Kans.; št. 104 SSPZ, Chicago, Ill.; št. 174 SNPJ, Krays, Pa.; št. 242 SNPJ, Staunton, Ill.; št. 48 SSPZ, Mulberry, Kans.; št. 412 SNPJ, Frederick, Colo.

Posamezen izvod "Majskega Glasa" stane 20c. Ker so z njim veliki stroški, mu bodo prispevi v pokritje teh izdatkov v veliko oporo.

Naročnike prosimo, da naberajo okrog znašev naročila na posebno polo, ki so jo prejeli. Pazite, da zapisete naslovo točno, kajti pravični naslovi so pogoj, da naročniki to revijo tudi gotovo prejmejo.

Ker je "Majski Glas" separata publikacija, jo dobe le tisti, ki jo naroče. O njeni vsebini smo že pisali. Podrobnje še bo navedena v prihodnjih številkah.

Zanimiv bo v nji članek "Avstrija in Evropa", ki ga je

napisal avstrijski socialistični vodja Otto Bauer. Dalje članek "Najboljši prijatelj" (Spominu žene Karla Marxa). Članek o vladnem načrtu za naseljevanje brezposelnih na farme. Članek "Ali zavlada fašizem tudi v Zed. državah?"

V njemu bodo odgovori na vprašanje, če je NIRA v resnici fašizem v omiljeni obliki. Dalje spis o bodočnosti naših postaranih priseljencih, ki jih profitarjski sistem radi njihove izčrpanosti odriava.

Ali so naše podporne organizacije krizo že prebolele? Tudi o tem vprašanju bodo članki v Majskem Glasu.

Poleg teh bodo v njemu leposlovnimi spisi, pesmi in ilustracije. Z vašim sodelovanjem dobe naši delavci spet prvomajsko revijo, na katero smo lahko vsi ponosni, ker je ne zmorejmo niti mnogi drugi večji narodi.

Kdor more, naj ji pridobi tudi kak oglas. Za pojasnila pišite upravništvu.

TO IN ONO

Milwaukee, Wis. — Pred primarnimi volitvami je naš "rodoljub" spet izvršil svojo narodno dolžnost in priporočal kandidata v westallški šolski odbor zato, ker je Slovenec. Za značaj in prepričanje se "rodoljub" ne briga — to je stranska stvar; samo da je Slovenec.

Koliko iskrenosti je v tem rodoljubu pa pričča dejstvo, da je bil med kandidati še en rojak, ampak na socialistični listi. Ta kandidat ni Slovenec, pač pa bi rekli, da je Jugoslovijan in sicer s pristnim slovenskim imenom — Rožetar. Toda tisti, kateri pri vsaki priliki povdarjajo jugoslovansko edinstvo, pozabijo pri takih malenkostih na vse lepe rodoljubne dolžnosti in zatajijo svoje Jugoslovanstvo — ker kandidat ni prave barve.

Primarne volitve so prinesle stranki tako lepe uspehe, da smemo upati na zmago. Na volilni listi imamo tri sodruge, ki so: Hampel za mirovnega sodnika, Stern za sodnika v circuit court in John Warchow za aldermana v 26. wardu. Velikega pomena bo zmaga sodruga Warchowa. V tem wardu živi večje število slovenskih družin, zato je dolžnost sodruga na severni strani mesta, da skušajo razširiti obširno agitacijo med njimi.

Priloge za skupno proslavo Prvega maja in tridesetletnice SNPJ so v polnem teku. Vstopnice v predprodaji so po 30 centov; pri vratih bo vstopnina 35 centov. Te vstopnice bodo veljavne za colotni spored, torej tudi za predavanje. V prihodnji številki Proletarca bo natančneje naznanjeno, kateri čas se bo vršilo pred-

Priredba soc. klubov

Detroit, Mich. — V nedeljo 1. aprila ob 3. uri bo imela detroitska publika priliko uživati zanimiv varijetni program, ki ga priredijo socialistični klubi 114 in 115 ter njih mladinski odsek v Slov. del. domu. Prvi nastopi Richard Naysmith, bivši delavski poslanec v angleškem parlamentu. On bo govoril o NRA in socializmu, dotaknil se bo tudi avstrijske situacije. Ker je izboren govornik, ga bo pač užitek poslušati. Njemu sledi "Internacionalna", katero zapoje pevski zbor "Svoboda". Nato bo podan krasen melodramatičen prizor iz opere "Ciganska nevesta". Povsman nova reč na našem odru pa bo zborna recitacija s petjem "The Labor Brigade". Skupina predstavlja navdušene stavkarje na pohodu v piketne linije. Tej točki sledi Molekova socialna satira v snem dejanju "Nova igra" (New Deal). Simbol Rooseveltove politike je baje agitator Bradavica. Kot milijoni drugih tudi on vidi v Rooseveltu modernega Mojzesa, ki popelje narod v obljubljeno deželo.

Njegovi plehki argumenti pa zadenejo pri Potrošku, ki razvija nazore o znanstvenem socializmu na silovit odpor. Vmes poseže mlajša generacija — tipični produkt sodobne Amerike. Sledi razočaranje. Newdillski balon se je razpočil. Potrošek pa triumfira in z njim marksistična ideologija, ki stoji na braniku delavskih pravic.

Pevske točke vključujejo dvospev "Njej" in pa "Sweetheart". F. Albrecht bo pa zastopnik po svoji premogarski skladbi "Deca iz srca zemlje", ki jo deklarira J. Urbančič. Spored se zaključuje s Kirkpatrickovo komedijo "A Wedding", za kateri se pridno veže mladinski odsek.

Napredni element širnega Detroita bo kot vedno, nedvojnno tudi v neželjo pohitel v Slov. delavski dom in s tem tudi dejansko demonstriral delavsko zavest, obenem bo pa deležen prvovrstnega duševnega užitka.

Frank Cesen.

Iz Gowande

Gowanda, N. Y. — Zabava kluba št. 12 dne 24. feb. je bila zelo slabo obiskana. Vzrok je več. Prvič grozen mraz 20 stopinj pod ničlo. Drugič, domača zabava pri nekem rojaku. Tretjič, nevednost, nasprotovanje in pa nepotrebna bojazen pred policijo. Klub št. 12 je pač še zelo mlad, zato mora orati šele ledino.

Prireditev je bila kljub tem zaprekam toliko uspešna, da se je iz blagajne plačalo \$5 v vzdrževalni fond soc. stranke. Vedi se kampanja, da se vanj zbere vsoto \$50,000. Ta denar ne bo šel za "cigare voditeljem", ampak vsak cent za agitacijo po deželi za ojačanje soc. stranke. Ponosni smo lahko, da je naš klub, dasi najmlajši v N. Y., ustanovljen oktobra 1933, prvi izročil svojo kvoto in še več kakor kvoto v omenjeni fond.

Sodrugi! Udeležite se prihodnje seje kluba, ki bo v nedeljo 8. namesto 1. aprila. Zelo važno. Naprej za delavke pravice! — J. Matekovich.

Majska prireditev društva "Orel"

Pueblo, Colo. — V nedeljo 6. maja bo imelo društvo Orel št. 21 SNPJ majska prireditev in slavnost 30-letnice te jednote. To društvo je trdnjava sodbodimiselstva v Pueblo, kolikor ga sploh je med tukajšnjimi Slovenci, zato je vredno opore vsega napredno mislečega delavstva.

Sporod bo primeren značaj in pomenu prirediteve. Naša dolžnost je, da nadaljujemo z delom pionirjev "Orela" in SNPJ, kateri so pred 30. leti položili temelj organizaciji, ki slovi danes za najnaprednejšo in največje slovensko podporno ustanovo.

Frank Boltezar.

KOMENTARJI

"Siloviti beli šovinizem" v detroitskem Radniškem domu.

I. Rimac in J. Latin v Detroitu sta izključena iz komunistične stranke. Josip Kraina bo leto dni član kom. stranke na poskušnjo, in za kazen pa mora agitirati med črnici, isto-tako Oreški. Če pokore ne izvršita v zadovoljstvo centralnega odbora, bosta črtana.

Njihov prestopek je "siloviti belji šovinizam". "Radnik" piše, da tvori jugoslovanska komunistična čelija v Detroitu "veliko opasnost in sramoto za naš (komunistični) pokret", ne samo v Detroitu, nego "u čitavo zemlji".

Vzrok vsemu temu je, ker je komunistični pokret detroitskih Jugoslovancev "strašno za grezao u mulj i blato bijelog šovinizma. Tako piše Radnik, ki je zdaj v strahu za svoje postojanko v Detroitu, zato je poslal tja "jednog od najboljih drugova", da "mobilizira naše frakcije, odsajeke Zajednice i cjelokupnu masu" proti belemu šovinizmu.

Torej vsakoga velika reč, ki je nastala radi ukaza komunistične stranke, da mora uprava Radniškega doma, oziroma domave restavracije, uposliti za strežnico tudi eno zamorko.

Komunisti v Detroitu pravijo, da se bore za enakost črncev, katerih je okrog 100,000 v avtnem mestu. Da pa ne bi kdo dvomil v iskrenost komunistov, so sklenili, da mora to pravilo veljati tudi v njihovih ustanovah, zato pa hajd iz hrvatskega Radniškega doma eden ven, uposlil pa naj se zamorko.

Mnogo mesecev se je uprava kooperativne restavracije v Radniškem domu upirala strankinem odloku. In ko se je končno podala, so začeli gosti restavracijo bojkotirati.

Uprava je kom. stranki nato dokazovala, da trpi promet restavracije in s tem je opravičevala svoje nasprotovanje uposlanju črncev.

Urednik "Radnika", ki je hitel na pozorišče velike socialne drame in revolucionarne borbe proti belemu šovinizmu, z zgražanjem pripoveduje, kako so mu komunisti, bogme, komunisti, navajali sledeče argumente:

"Ali nam bo zaposlitev črnce v našem restavrantu privedla črnce v naš pokret? Mar jim moramo dati najprvo službe, zato da jih privabimo v stranko?"

"To je jugoslovanski in bolgarski restavrant, le oni so delali zanj, zdaj pa se nam uriva nekoga od zunaj, z ulice."

"Sodrug, ki je imel prej to mesto, je bil zaslužen, delaven in pošten v pokretu. Kaj pa je naredila ta zamorka za stranko?"

"Naši gosti so bili stalni in dobri plačniki, a črnci ne prihajajo niti kadar so sestanki in dvorani, razen nezaposleni, ki prav malo potrebujejo."

"Restavracija izgublja na dohodkih vsled te črnci in strankinega ukaza. Zato je naša prva dolžnost služiti našim delničarjem, ki se upirajo (ne pa razredni borbi in delavski solidarnosti)."

Latin in Rimac sta smatrala, da sta iskrena komunistična boreca. Poleg tega smatrala, da sta tudi pametna, zato se jima je zdelo neumno, ker se je komunistična stranka umešala v zadeve restavracije, v kateri nima nikakega interesa. In Hrvat — komunisti gor ali dol — se je zdelo tudi nespartmetno. Tako je vsled tega incidenta vsa jugoslovanska kom. frakcija v opasnosti in v Detroitu je moral eden najboljših drugova, da reši čelijo pred katastrofo propada in bega šovinizma.

Princip enakih pravic črncev z belimi prebivalci je pravilen in pravičen. Ampak komunistična hierarhija v Detroitu mu s svojo nerodno igro med hrvatskim delavstvom ni koristila.

Jugoslovanska politika v Chicagu

V nedeljo 25. marca so imeli v čikaškem Pilsen avditoriju shod jugoslovanski demokrati pod okriljem svoje "centralne" organizacije. Naperjen je proti Palandčičevim Jugoslovancem, proti razredno mislečim jugoslovanskim delavcem, in ob enem je bil to shod v prid demokratskih politikov. Konzulov Jugoslavenski Glasnik je s kričečimi naslovi na prvi strani oglašal, da so govorniki Otac Andra Popović (pravoslavni pop); dr. France Pavlič; demokratski "politični" Sabbath; demokratski kandidat za šerifa J. Toman; Vlaho S. Vlahovac; Valentin Cuc in drugi.

Proti temu shodu sta razposlala E. N. Poucha in V. M. Squarey v imenu Yugoslav-American Citizens komiteja protestni cirkular, v katerem konstatirata, da sklicujejo omenjeni shod bivši kaznjenci, švindlerji in politični raketirji pod tajnim pokroviteljstvom jugoslovanskega konzula. Priložila sta cirkularju tudi fascimile pisma iz justičnega departamenta, katero potrjuje, da je bil eden izmed glavnih sklicateljev in glavnih govornikov na shodu obsojen na 6 mesecev zapore vsled zlorabljanja pošte v goljufive namene.

Omenjeni letak trdi, da sodelujejo s to skupino tudi nekateri komunisti in socialisti. Med govorniki, ki jih je navedlo konzulovo glasilo, je Pavlič edini, o katerem je bilo javno konstatirano, da je komunist. Ampak to je bilo še takrat, ko je bil še hišnik v posloju SNPJ. Noben socialist ni še sodeloval ali pomagal Kolombatoviću, in bi sploh ne mogli biti pod nobenim pogojem v taki družbi. — To je jasno.

Joe Vidmar, predsednik.

E. ZOLA
RIM
Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

"Poglejte," je grof porogljivo nadaljeval, "tukaj je eden, ki mu mora prav tako močno utripati srce. Gotovo gre k vašemu kardinalu."
Pierre je presenečen pogledal duhovnika.
"Poznam ga," je dejal. "Gotovo je tisti, ki sem ga videl dan po svojem prihodu pri kardinalu Bocconeri. Prinesel mu je kosarico smokev, proseč ga za dobro izpričevalo za svojega mladega brata, ki je prišel zaradi neke nasilnosti, zdi se mi zaradi noža, v ječo. Kardinal pa je brezpogojno odklonil izpričevalo."

"Nič ne dvomite, on je, zakaj včasih je pogostoma prihajal v vilo Bocconeri, kjer je bil njegov mlajši brat za vrtnarja. Dandanes pa je varovanec in kreitura kardinala Sanguinetija. ... Oh, ta Santobono je čudna prikazen, kakršnih pač nimate na Francoskem. Povsem sam živi v tem podiračem se stanovanju in oskrbuje prastaro kapelo S. Maria dei Campi, kamor ne pride človek niti trikrat na leto k maši. Da, to je prava sinekura, ki mu s tisoč franki na leto omogoča, da živi kakor filozofičen kmet in goji precej velik vrt, ki ga vidite tam gori med visokim zidovjem."

Zares se je raztezala ograja preko klanca za župniščem skrbno zaključena, kakor okrog zavetišča, kamor ne sme niti oko pogledati.

Prada je šel zopet dalje in govoril o Santobonu, ki ga je očitno zanimal. Bil je patriotičen duhovnik, Garibaldinec. Rojen v Nemilju, v tem še vedno divjem kotu albanskega pogorja, je pripadal ljudstvu, živel še vedno blizu zemlje, vendar pa je bil študiral in je vedel dovolj o zgodovini, da je poznal nekdanjo veličino Rima in sanjal o preustanitvi rimske države v prid mladi Italiji. Vdal se je bil strastni veri, da more samo velik papež uresničiti te sanje, tako da se polasti oblasti in potem osvoji vse druge narode. Kaj bi bilo enostavnejšega, ko vlada papež milijone katoličanov? Ni li polovica Evrope njegova? Francija, Španija, Avstrija se vdajo, čim opazijo, da je močan in da poveljuje svetu. Kar se tiče Nemčije in Anglije, protestantskih dežel, se neizogibno osvojita; saj je papeštvo edini jez, ki se more postaviti zoper zmoto, in danes ali jutri se ta raztreska ob njej. Kljub temu se je politično izrekel za Nemčijo, kajti mislil je, da se mora Francija združiti, potem šele plane papežu v naročje. Tako so se pehala nasprotja in blazne fantazije po tej srboriti glavi, v kateri so gorele misli in se vsled prvotne surovosti plemena hitro izpreminjale v nasilstvo. Bil je barbar iz evangelija, prijatelj revežev in trpinov, iz družine onih prenapetih razkolnikov, ki so sposobni velikih krepostí in velikih zločinov.

"Da," je zaključil Prada, "vdal se je kardinalu Sanguinetiju, ker gleda v njem velikega papeža, jutrnjega papeža, ki mora iz Rima napraviti edino glavno mesto vseh narodov. Tudi to se ne godi brez kakšnega nizkega častihlepa; nemara bi rad dobil na primer naslov kanonika ali pa si zagotovil pomoč pri raznih malih neprilikah življenja, kakor tisti dan, ko je hotel rešiti svojega brata iz zadrege. Ljudje polagajo svoje upanje v kardinala, kakor stavijo na terno v loteriji; če postane kardinal papež, pridobe premoženje... Zato ga vidite tam stopati s takimi dolgimi koraki; mudi se mu, da bi izvedel, če bo Lev XIII. umrl in če zadene terno s Sanguinetijem pod tiaro."

"Torej mislite, da je papež tako bolan?" je vprašal Pierre za zanimanjem in nemišrom. Grof se je smehljal in je dvignil obe roki.
"Eh, kdo bi to vedel? Vsi so bolni, čim je to v njihovem interesu. Toda zdi se mi, da mu res ni dobro; baje ima nekaj s črevesji, in v njegovi starosti je najmanjše bolehanje lahko usodopolno."

Nekoliko korakov sta šla molče dalje; potem se je duhovnik zopet oglašil z vprašanjem.

"Tudaj ima pač kardinal Sanguineti veliko upanje, če bo Sveta stolica prosta?"

"Veliko upanje! Veliko upanje! To je zopet taka reč, o kateri nihče nič ne ve. Res je, da ga štejejo med mogoče kandidate, in če bi zadostovala želja, bi bil Sanguineti gotovo bodoči papež, zakaj po tem hrepeni silovito in z izredno strastjo. Ta najvišja častihlepnost ga izjeda od kosti. To je celo njegova slabost; obrablja se, in to tudi ve. Za zadnje dni boja mora biti torej pripravljen na vse. Bodite prepričani: če se je ta trenotek tukaj zaprl, se je zgodilo zato, da tem lože vodi bitko iz daljave, v tem ko umetno kaže jako učinkujučo poželenje po osamljenosti in po pokojju."

Obsirno in dopadljivo je govoril o Sanguinetiju, čigar spletkarstvo, silovito osvojevalnost in prekomerno, celo nekoliko vznemirljivo delovanje je ljubil. Odkar je začel papež spomladi bolehati, je živel v smrtnem nemiru; kajti raznašala se je govoric, da se bodo jezuiti udali in podpirali kardinala Bocconero, dasi jih nikakor ne ljubi. Od tega časa se je Sanguineti začel bati Bocconero; nič več ni živel, videl se je že opannega, in svoj čas je tratil s tem, da je iskal načine, kako bi se rešil tve vsesamogonega tekmeča. Kar nič ni varčeval z odurnimi povestmi, kako je popustljiv napram Benedetu in Dariju in vztrajno ga je slikal za Antikrista, čigar vlada bi morala dovršiti razdejavanje papeštva. Njegov zadnji račun, da bi zopet pridobil podporo jezuitov, je bil torej osnovan na tem, da je dal po svojih župnikih razširiti glas, da ne bo le on edini varoval nedotakljivo načelo posvetnega gospodarstva, temveč da prevzame tudi dolžnost vnovič osvojiti to vlado.

Dalje prihodnjič.)

Opozicija, ki operira v boju za svoje nazore pošteno, je vredna spoštovanja. Tista pa, ki se valja v lažeh, bo prej ali slej sama sebe ugonobila v njih.

Nov štab zastopnikov USSR v Washingtonu

Tudi ruska armada in mornarica bo zastopana v sovietskem poslanstvu v Washingtonu. Na sliki z leve na desno je Vladimir M. Begungy, pomožni vojni atašee; Vladimir A. Buržin, vojni atašee; Paul U. Oras, mornarični atašee, in Aleksander A. Jakimčev, njegov asistans.

Obnovitev socialistične stranke v Jugoslaviji

(Nadaljevanje.)

Poročilo komisij

Poročilo komisije, ki je razpravljala o predlogih referentov o političnih in ustavnih vprašanjih in o programu, je podal s. Topalović. Program stranke, kakor tudi strankina deklaracija sta bila sprejeta soglasno.

Daljša debata se je razvila pri poročilu komisije za statut. S strani poročevalca s. Rajkovića so bili predloženi kot dopolnilo statuta trije predlogi. V načelu je bilo o svajeno, da se naj novi strankin statut kombinira z upoštevanjem osnutka, ki ga je izdelal akcijski odbor in pa predloga sodrugov iz Sarajeva. Radi vzpostave ženskih sekretarijatov je bilo zaključeno, da se takoj formira centralni sekretarijat, podroben pravilnik (kakor tudi vse ostale pravilnike), je pooblaščen izdelati strankin izvršni odbor. Radi mladinskih sekcij je bilo sklenjeno, da se formirajo v stranki mladinske sekcije, kojih člani ostanajo vsi omladinici do 21. leta starosti, vendar pa člani teh sekcij nimajo pravice aktivnega odločanja v stranki.

Izneseni so bili s strani govornikov nekateri predlogi radi spremembe imena stranke, vendar pa so le-ti že prej izjavili, da sprejemajo sklepe večine kongresa na znanje in je bil statut soglasno sprejet.

Volitve izvršnega odbora stranke

Po kratkem posvetovanju akcijskega odbora je bila predložena kongresu kandidatska lista izvršnega odbora stranke, ki je bila osvojena brez izprememb. Lista je sestavljena takole: Dr. Nedeljko Košanin, univerzitetni profesor (Beograd), dr. Živko Topalović, Bogdan Krekić (Beograd), Milorad Belić, (Beograd), Bogoljub Djurić (Split), Jovo Jakšić (Sarajevo), Vladimir Pfeifer (Zagreb), Josip Petejan (Maribor), Viktor Eržen (Maribor), Dušan Stojilković (Beograd), Negoslav Ilić (Beograd), Milica Topalović (Beograd), Seđej Lojze (Ljubljana), Jakob Klenovšek (Trbovlje), Johan Bahar (Bačko Novoselo), Arpad Verteš (Novi Sad) in Mirko Petrincec (Osijek).

S tem je bil zaključen prvi dan kongresa.
Veliko manifestacijsko zborovanje
V nedeljo, dne 4. februarja 1934 se je vršilo v okviru kongresa veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem so govorili delavstvu delegati inozemskih socialnodemokratskih strank. Delavstvo iz Beograda je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Ko je ob 10. uri otvoril s. Petejan zborovanje, je v dvorani valovalo morje glav. Zasedene so bile tudi galerije in oni, ki so zakasneli s prihodom na zborovanje, niso mogli več v dvorano.

S. Topalović je kot prvi spregovoril zborovalcem in poudaril, da se je vse delo za ustanovitev socialnodemokratske stranke izvršilo v popolnem sporazumu s Socialistično delavsko internacionalo. Pravzaprav bi tega ne bilo treba niti poudarjati, kajti mi smo bili vedno za internacionalo. Stranko je bilo sicer mogoče prislino likvidirati, nihče pa ni mogel likvidirati našega socialističnega prepričanja.
Nato je čital **pozdravo, ki so prispeli kongresu iz inozemstva**; od angleške delavske stranke, od francoske socialistične stranke, ameriške socialistične stranke, finske, švedske, danske, litavske, estonske, holandske in španske socialnodemokratske stranke. Posebno toplo je bil sprejet pozdrav bratske bolgarske socialnodemokratske stranke, za njim pa pozdrav nemške socialne demokracije iz Danziga.
Ob prečitavanju pozdravnega dopisa izvršnega odbora socialnodemokratske stranke Nemčije, ki ima svoj sedež v Karlovih varih v Čehoslovaški, so sena poziv govornika dvignili vsi navzoči s sedežev in so priredili burne demonstracije proti nemškemu fašizmu, vzključajoč svobodi delavskega razreda Nemčije.
Sekretarijat Socialistične delavske internacionalne je poslal dalje pismo, s katerim javlja s. dr. Adler, da je radi dogodkov v Franciji žal zadržan priti v Beograd, kamor je bil namenjen. Kot njegov namestnik je bil določen vnuk Karla Marxa in francoski poslanec Longuet. Radi razpleta francoske vladine krize pa je ta opravil svojo odsotnost in sta bila poverjena z zastopanjem internacionalne ss. Renner in Winter.
Govori inozemskih delegatov
Kot prvi govornik izmed inozemskih delegatov je nastopil s. dr. Renner. Dr. Renner govori preprosto, a zato nič manj toplo in prepričevalno. Ako se delavstvu zavežejo usta, potem mu ostane samo njegov majhen zaslužek in prazna skleda, ki govori o velikem izkoriščanju in ga vedno znova podžiga na boj proti izkoriščanju.
Naslednji govornik je bil s. Winter iz Prage, ki je zlasti podčrtaval važnost ustanovitve socialnodem. stranke Jugoslavije. Kajti nasprotniki socialne demokracije v Čehoslovaški so že dolgo časa očitali vodstvu stranke, kako more zagovarjati zvezo z Jugoslavijo, z državo, v kateri ne sme postojati socialnodemokratska stranka. Čehoslovaška socialna demokracija je globoko zainteresirana na tem, da bo novoustanovljena stranka lahko neovirano vršila svoje delo in svoje poslanstvo med jugoslovanskim narodom. Ob zaključku svojega govora je poudaril potrebo čim ožjega gospodarskega sodelovanja držav male antante in čim prejšnje upostavitve normalnih zvez s Sovj. Rusijo, na kar je češka meščanska javnost, pod pritiskom socialne demokracije že pristala.

Radi čim ožjega navezanja stikov in sodelovanja je govornik h koncu povabil jugoslovansko delavstvo na letošnjo veliko delavsko olimpijado v Pragi. Dr. Winter je bil burno aklamiran od vseh prisotnih, ki so vzključali čehoslovaški republikli in čehoslovaški socialni demokraciji.
Za s. Winterjem je govoril s. Jirout, ki je podčrtal potrebo demokracije za delavski razred in za male narode sploh. On smatra, da je uspešna obramba pred fašizmom mogoča le v demokraciji in z demokracijo.

Delegat madžarske socialne demokracije s. Karel Payer nadovezuje v svojem govoru na spomine pred 20. leti, ko je kot madžarski vojak prišel k sodrugom v Beograd, ki so bili tedaj neizmerno potr ti vsled smrti njihovega voditelja s. Dimitrija Tucovića. Payer pozdravlja obnovitev socialnodemokratske stranke, ki naj nastavi svoje delo v duhu idej pokojnega Tucovića za dobro jugoslovanskega delavskega razreda in bratskega sodelovanja narodov.

S. Buchinger je v svojih izvajanjih navezal na besede s. Rennerja, ki je rekel, da za prave socialne demokrate začenja internacionalizem pri sodruhu. Kar se tiče madžarske socialne demokracije, se bo govornik vedno trudil, delati v smislu lešed dr. Rennerja. Zato poziva jugoslovanske socialiste, da bodo vodili vztrajno akcijo za mednarodno sodelovanje, za mednarodni sporazum in proti reakciji ter fašizmu.

Nadaljni govornik je bil s. German, ki je tolmačil zborovalcem potrebo osnivanja socialnodemokratske stranke v malih državah v trenutku, ko so bile nasilno razbite velike socialnodemokratske stranke v velikih državah. Naloga socialne demokracije je, da organizira boj za demokracijo. Fašizem in šovinizem ne bosta rešila gospodarske krize, ampak bosta pripravljala samo novo vojno. Nova vojna pa pomeni propast civilizacije in uničenje malih narodov.
Zadnji je spregovoril za argentinsko socialistično stranko s. Giullemo Wangler, ki je želel novoustanovljeni stranki največji razmah in najboljši uspeh.
(Konec prihodnjič.)

Protivojna zborovanja

Socialistična stranka sklicuje na dne 6. aprila v raznih mestih protivojna zborovanja, to je, na dan obletnice, ko so Zed. države vstopile v svetovno vojno.

Na teh shodih bo ponovno naglašana resolucija konvencije v St. Louisu marca-aprila 1917, na kateri se je socialistična stranka odločno izreкла proti vojni in je bila potem vsled persekucij skoro popolnoma zatrtá. Ob enem se bo s pomočjo takih protivojnih zborovanj organiziralo opozicijo proti bodočim konfliktom.

Konvencija illinoiske soc. stranke

Konvencija socialistične stranke v Illinoisu se bo vršila 14.-15. aprila v Stauntonu.

Izredna seja kluba št. 1 prihodnji petek

Chicago, Ill. — V petek 30. marca bo izredna seja kluba št. 1 JSZ. Prične se točno ob 8. zvečer. Vršila se bo v dvorani SNPJ.

Na dnevnem redu bo razprava o agendi prihodnje konvencije socialistične stranke. To je v teh kritičnih časih zelo važen predmet. Prihodnja konvencija v Detroitu bo nedvomno ena najbolj zgodovinskih v obstoju socialističnega gibanja v tej deželi. Zanjjo vlada v vseh strankinih postojankah širom dežele največje zanimanje, kajti naloga te konvencije bo, da preuredi dolžbe o svoji taktiki z ozirom na sedanje razmere in sedanjí položaj po svetu.

Poseben odbor, v katerem so Anton Garden, Johnny Rakon Fr. Zaitz, bo podal poročilo o agendi, in potem se prične splošna razprava.

Važna točka v tej diskuziji bo tudi predlog glede federacije.

Po razpravi pa bomo imeli kako uro zabave. Opozorite na to sejo in zabavo tudi tiste člane, ki mogoče ne bodo čitali tega naznanila. P. O.

Važna konferenca v dvorani SNPJ

Chicago, Ill. — V sredo 4. aprila se bo vršila v dvorani SNPJ konferenca članstva tistih klubov soc. stranke, ki delujejo na zapadni strani. Glavni predmet razprave bo vprašanje nominiranja socialističnih kandidatov v kongresnih okrajih zapadne strani in v druge urade v okrajih tega distriktá.

Važno je, da se te konference udeleže vsi člani kluba št. 1. Prinesite svoje članske karte s seboj. — P. O.

Vprašanje klubom in društom v Ill. in Wis.

Klubi JSZ in društva Prosvetne matice v čikaškem, waukeganskem, milwauskem in seboyganskem okrožju, ali ste že izvolili zastopnike za konferenco, ki se bo vršila v nedeljo 22. aprila v Sheboyganu, Wis.?

Sporočite njih imena tajniku konference Frank Novaku, 2235 N. Teutonia Ave., Milwaukee, Wis.

Kriza, vojne, pomanjkanje in druga socialna zla so posledica ljudske nevednosti.

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382
Fristna in okasna domača jedila. Cene zmerno. Postrežba točna.

Električni pralniki in likalniki
NA 14-DNEVNO PROSTO PREIZKUŠNJO
Odjemalcem Commonwealth Edison Co.
FEDERAL, ABC, THOR, CONLON, GRAYBAR
\$49⁵⁰ in več
Vsak predmet je dvojno zajamčen — od proizvajalca in od Edison Service. Vprašajte za naš ZAMENJEVALNI NACRT
Pri vseh nakupih pralnikov za \$69.50 in več Knjižica "Care of Clothes" brezplačno
COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS
Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.
Telephone RANDolph 1200, Local 535
4562 Broadway
3618 Milwaukee Ave.
4833 Irving Park Blvd.

Slab odziv in procesija

Pueblo, Colo. — Ko je lani posetil našo in več drugih naselbin Fr. Zaitz, v namenu da zbira podatke o njih za opis v Ameriškem družinskem koledarju, je med drugim priporočal, da naj vsi poročamo v Proletarca, kako živimo in kaj so naše aktivnosti.

To priporočilo smo slabo upoštevali. Eden vzrokov temu je, da so bile v Pueblu skrajno slabe delavske razmere; radi njih se je v delavce nasečela v sled dolgotrajne brezposelnosti in brezupne prihodnosti resigniranost in brezbriznost. Drugi vzrok je nazadnjaštvo, ki dominira v tej naselbini. Župnikova kontrola nad njo je neoporečna, in kjer ima župnik tako moč, ne uspeva ne delavsko gibanje in ne kulturno delovanje, v naprednem smislu.

Nedavno je župnik priredil tu procesijo, kakršne ste videli v starem kraju, ki je bila kake pol milje dolga. Obiskala je slovaško, in potem italijansko cerkev in nato se je vrnila v slovensko. Nekaterim v procesiji se je sicer dozdevalo, da je pobratimlja s fašistično mislečo italijansko cerkveno skupino ni nikak poklon zatiranim slovenskim katoličanom v Primorju, ampak naš župnik se ne ukvarja s takimi mislimi.
Ta procesija torej pojasni, čemu napredno gibanje med pueblskimi Slovenci nima ugodnih tal. — Poročevalec.

Kriza, vojne, pomanjkanje in druga socialna zla so posledica ljudske nevednosti.

KLUBOM IN DRUŠTVOM
KER zelite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha
OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

JOSKO OVEN:

Iz zgodovine rojstva in smrti Pariške komunne

(Nadaljevanje).

Petek 26. maja. Komunarji držijo samo še dva cela okraja od dvanajsetih, namreč devetnajstega in dvajsetega ter dele enajstega in dvanajstega. Pariz je podivjal. V ognju in dimu se je morilo, da je bilo groza. Samo Belleville še drži. Pere Lachaise je padel. Za zadnji odgovor na divjanje Versaljev so komunarji ustrelili osem in štirideset talcev, med njimi kapitalista Jekera in pariškega nadškofa Darboya.

27. maja. Belleville, Menimontant vzeti. Ostanejo samo še barikade v rue Oberkampf, rue Parmentier ter rue Faubourg du Temple. Zadnja barikada je padla 28. maja v rue Ramponeau. Več kot četrtr ure jo je branil en sam komunar. Trikrat je zlomil drog versalske zastave, ki je visela v rue de Paris. In kot v plačilo za svoj pogum, je ta zadnji vojak komunne srečno ušel Versalcem.

Versaljsko maščevanje.

Oficijelno je priznано, da je bilo v mesecih, ki so sledili komuni, aretiranih 50.000 ljudi. Od teh je bilo 20.000 zaprtih v trdnjave in 3.000 poslanih v jetništvo na otoke, večinom v Kaledonijo. Drugi so bili zaprti v Versailleisu in bližnjih mestih. Koliko komunarjev je bilo postreljenih takoj po padcu komunne, uradni izkazi ne povedo. Rablji, kot danes Dollfuss, ne govore radi o številkah. Buržvazni zgodovinarji (glej Larousse officiel) jih štajajo med 10.000 do 15.000. Prizori, ki so se vršili, so bili tako grozni, da človek komaj veruje, da je bilo kaj takega mogoče. Kdor hoče podrobneje čitati o zgodovini komunne mu priporočam Lissagarayjevo Histoire de la Commune. Ta knjiga je prevedena v nemščino in angleščino. V angleški jeziku jo je prevedla hči Karla Marxa, Eleanor Marx. Potem "Le Commune Vecue" (spisal Gaston Da Costa). Ta knjiga je še boljše kot prva. Samo ne vem, če je prevedena. In pa A. Mareho "History of Paris Commune".

Seve, je še cela vrsta drugih knjig o komunni kot: "Out of the Past", by Postgate; Vitezely's: "My Adventures in the Commune"; Pelletan: "La semaine sanglante" itd.

Varlin je bil ujet v rue Lafayette. Bil je, kot sem že enkrat omenil, z Delescluzem eden najzvestejših in najpoštenejših karakterjev v komunni. Po poklicu knjigovez, je že zgodaj postal socialist. Bil je tudi eden francoskih delegatov na kongresu Internacionale v Genevi. V komunni se je udeleževal od začetka do konca. V zadnjem tednu komunne se je boril na barikadah ter zavzel najnevarnejša mesta. Ostal je na brambidi do zadnjega. Versalji so ga pograbilj v Rue Lafayette ter ga vlekli na drug konec mesta v rue des Rosiers. Več kot uro je trajala ta Kalvarija. Zvezanega so pehali naprej in ko ni mogel več hoditi so ga nesli...

...moške, starce, žene in otroke. In drhal je pljuvala vanj. Vsa tista golazen, ki se je med vladavo komunne poskrila, je prišla na dan. Metali so kamenje vanj in ga suvali s puškinih kopiti. Ko so prišli v rue des Rosiers, na prostor, kjer je par mesecov prej ista drhal zahtevala in ubila generala Thomasa in Lecomta, so ga postavili pred zid in ustrelili. Varlin ni več videl svojih rabljev. Med potjo mu je drhal s pomočjo vojakov izbila oči. Dolga je vrsta mučencikov, ki so padli za komunno. Treillard, ubit od Versaljev v pričo svoje žene. Mollin—zdravnik, ubit zato ker je obvezoval komunno de. Miliere, katerega je pokazal in prodal Versalcem neki duhoven. In tisoče in tisoče drugih, ki so padli v boju za komunno in pa po padcu komunne. Versalji niso pobijali na drobno, ampak na debelo. V parku Monceau in v Batignolles so bile prave klavnice. Ali ena največjih je bila na dvorišču starega gledališča Chatelet. Tisoče ujetnikov je bilo pripeljenih v to staro, sivo poslopje. Sodišču je načeloval polkovnik Vabre. Tu so jih zbirali brez vsakega izpraševanja ter jih delili na desno in na levo. Tiste na desni so odpeljali v Versailleis, — leviča je bila odpeljana v grupah od petdeset do sto v vojašnico Lobau. (To poslopje še danes stoji.) Grdo, sivo poslopje blizu mestne hiše. V pritličju ni nihkih oken. Tu so se odprla velika železna vrata, skozi katere so porinili obsojence. Vojaki so to delo imenovali "devati kruh v peč" (Fournes). Komaj so se zaprla vrata je zagrnelo, da so se železna vrata tresla v tečajih — in nato so se slišali še posamezni strelj. Zunaj v kanalu, ki je bil zvezan z dvoriščem, je tekla kri pomešana z blatom —

To se je vršilo vsak dan in ne samo enkrat na dan, do srede junija 1871. Po vsaki eksekuciji je prišel ven na zrak duhoven, z dežnikom v roki, resen in dostojanstven — četudi so bili njegovi čevlji premočeni od krvi. Njegova naloga kot duhovnika je bila dajati odvezo obsojencem in božjo avtoriteto mesarjem za klanje. Govoril je o Kristu in njegovi božji ljubezni — in ves čas držal svojo dolgo črno suknjo, da se ni pomakala v krvi...

Potem, ko je klanje že minilo, je prišel prijatelj enega obsojenca, odprl železna vrata in pogledal na dvorišče. Vojaki, s hlačami zavrtimi do kolena, so umivali stene, po katerih so polzeli možgani in kri ubitih — in na tleh so stala velike rdeče mlake. In kaj pa eksekucije na debelo, v katerih se je odlikoval general Gallifet? Ves Pariz je bil polt s krvjo — na sto in sto mrličev je bilo pokopanih v ogromnih jamah v Pere Lachaise in drugih pokopališčih, ki so izgledala kot zakopi.

Kar so jih pustili živih, so jih vlekli v Versailleis pred sodišče. V dolgih kolonah so jih tirali z vzgezanimi rokami — moške, starce, žene in otroke. Bogate dame, katere so se po-

Osebe, ki odločujejo v sprih avtntnih delavcev

Na levi na tej sliki je Wm. Knudson, predsednik General Motors kompanije; na vrhu v sredi je William Green, predsednik A. L. of L., pod njim je senator Robert Wagner, predsednik odbora NRA za reševanje industrialnih sprovov; na desni je Hugh S. Johnson, načelnik NRA. Wagner in Johnson sta skušala pridobiti Knudsona in druge avtne magnate za pogajanje z zastopniki A. F. of L.

O novem programu nemških socialistov

Detroit, Mich. — Čital sem novi program nemške socialno-demokratske stranke, ki ima zdaj svoj glavni stan v Pragi. Z njim soglašam popolnoma, kajti prejšnja popustljivost socialistov in pretveliko opiranje na demokracijo je dalo priliko buržvaziji, da se je utrdila in končno zatrla delavsko gibanje z brutalno silo.

Praksa je pokazala, da so bile naše teorije pomanjkljive, in v dokaz temu je Nemčija. Po strmoglavljenu kajzerja pod Ebertovo vlado je socialistična stranka triumfirala ter prevzela do sklicanja konstituante v Weimaru vodstvo vlade.

Tako je socialistična stranka dobila po končani vojni v roke moč in kontrolo na političnem in ekonomskem polju.

Ako bi socialno-demokratska stranka začela z agresivnim programom in socializirala industrijo in velika posestva, in namestila svoje policijske komisarije, ki bi ukrotile epozicije pri socializaciji, dalje, če bi pretrgala vse kompromise z buržvazijo in uvedla začasnó diktaturo, pa bi bil razvoj okrenjen v smeri njene trajne zmage. Sele ko bi izvedla ves ta program, naj bi razpisala volitve.

Če bi se ravnala po taki taktiki, bi danes ne vladal fašizem. Demokratske svobodščinske buržvazije izrabila v svoj prid, utrdila se je in danes vlada s pomočjo oboroženega fašizma z železno silo.

Kakorkoli je imela socialistična stranka dober socialni program, in kakorkoli je bila iskrena v svojih naporih in lojalnosti demokraciji, je bitko s takimi metodami morala izgubiti. To je prineslo razočaranje vsemu delavskemu razredu, in zdaj še zmagaja reakcije v Avstriji. Napake so se delale in pesteno je, da jih priznamo. Ob enem sklenimo, da jih mora biti v bodoče konec. Vseh koncej nasprotnikom mora biti konec. Poprmi se gesla, da kadar dobiš puško v roke, je tudi treba, da jo rabiš proti svojemu nasprotniku. — Anton Jurca.

(Op. u.—Nemčija po končani vojni ni imela socialne revolucije, ampak le revolucijo za strmoglavljenje monarhije, ki je bila vsled poraza in zavezniške propagande diskreditirana. Socialisti v Nemčiji niso imeli nobenkrat večine. Ko so po izgonu kajzerja prevzeli vlado — soodgovornost v vladi — je bila diktator nad Nemčijo mirovna konferenca v Versailleisu in še mnogo let potem, ne pa nemška vlada. Francoske, angleške in belgijske čete so obkle-

Delegati kluba št. 1

Chicago, Ill. — Na seji kluba št. 1 dne 23. marca sta bila izvoljena za delegata na konferenco v Sheboyganu, Wis., Joško Oven in Chas. Pogorelec. Konferenca se bo vršila v nedeljo 22. aprila v Fludernikov dvoran.

Za delegata na državno konvencijo soc. stranke, ki se bo vršila 14. in 15. aprila v Stauntonu, Ill., sta bila izvoljena Donald J. Lotrich in Frank Zaitz. Lotrich je ob enem član eksekutive illinoiske soc. stranke.

Na omenjeni seji smo glasovali tudi o iniciativi kluba št. 14 v Little Fallsu, o mestih, izmed katerih ima članstvo izbirati sedež bodočemu zboru, in pa za delegate prihodnje konvencije soc. stranke, ki se bo vršila dne 1.—3. junija v Detroitu, Mich. Izmed članov JSZ v Illinoisu kandidirajo za delegate tudi Anton Garden, D. J. Lotrich, George Maslach, in Frank Zaitz. Stranka v Illinoisu je upravičena do osem delegatov. Vsak član lahko glasuje za ne več kot osem, toda glas mora razporediti tako, da glasuje za štiri izmed kandidatov v čikaškem okrožju, in za štiri izmed kandidatov iz ostalih delov države.

Kdor ni bil na zadnji seji in še ni glasoval, naj se oglasi pri tajniku, da mu bo dal glasovnice za vse tu omenjene referendume. Kajti potrebno je, da se udeležite tega glasovanja vsi. — P. O.

CWA odslavlja delavce

CWA, ki je uposlila preko zime stotisoče delavcev, jih je začela skozi mesec februar in marec na debelo odslavljati.

Težavna agitacija

Diamondville, Wyo. — Agitacija za naročnike Proletarca po naselbinah v Wyomingu je v tej krizi silovito težavna. Nekateri ne morejo, drugi nočejo, tretji strupend zabavljajo.

Tu in tam se dobi kdo, ki pljuje celo na mučenike soc. stranke v Avstriji, češ, nič niste mogli narediti, pa tudi vi ste zaniš!

Marsikdo se je pod težo okolščin in vsled šibke volje udal pijati. S takimi je še posebno težko, ker radi govore, mislijo, da veliko vedo, in jako zabavljajo.

Razmere v teh krajih so zelo slabe. Sam ne vem, kam bi se obrnil za delom, da bi ga tudi v resnici dobil.

Čitateljem Proletarca v tem okrožju priporočam, da naj sodelujejo v agitaciji za ta list z J. Keržišnikom, ki je prevzel zastopništvo, in zasluži, da mu daste vso oporo pri tem delu.

Anton Tratnik.

Adamič bo predaval v Clevelandu

Na priporočilo FLIS-a, karanzira predavanja za L. Adamiča, je več tukajšnjih slovenskih društev sklenilo, da se vabilu odzove in določilo datum predavanja na 6. aprila. Ker pa je bil angažiran za omenjeni dan že drugam, bo v Clevelandu predaval v torek 3. aprila v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Po predavanju bo prosta zabava v spodnji dvorani, katere prebitek se porabi za stroške. Vstopnine na predavanje ni nobene.

Adamič je v svojih knjigah pokazal, da simpatizira in čuti z delavskim in kmečkim ljudstvom, četudi se je v "Smehu in džungli" izrazil, da ne pripada nobeni stranki. Njegovе knjige so lahko v poduk vsakemu, ker so pisane iz življenja in skušenj.

Odbor vabi občinstvo, da dne 3. aprila napolni dvorano, da slišite pisatelja L. Adamiča. — Odbor.

Shodi na zapadni strani

Chicago, Ill. — Klub št. 1 ima skupno s češkimi klubi na zap. strani v načrtu sklicanje dveh shodov. Na enem, ki se bo bržkone vršil 20. aprila, bo govoril Max Winter iz Avstrije. Posrečilo se mu je uiti preko mej Dollfussovim rabljem po končani civilni vojni in zdaj potuje po Ameriki, ker ga kličejo na shode v vse kraje. Shod se bo vršil v dvorani SNPJ.

Dalje je v načrtu shod, ki se bo vršil v četrtek 24. maja v Sokol Havliček dvoran na S. Lawndale Ave. Glavni govornik bo Norman Thomas. Vstopnina na shod bo 25c.

Na oba shoda bosta povabljena pevska zbor "Sava" in "Karl Marx". — P. O.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.
Tel. 1475

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik
PRVA SLOVENSKA PARNICA V CHICAGU
Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom
TOČNA POSTREZBA
DELO JAMČENO
Telefoni: CANAL 7172-7173
1727-1731 W. 21st STREET
CHICAGO, ILL.

Z A LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMER- NIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJ- SKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. Halsted Street Chicago, Ill.
Tel. Lincoln 4700-4701
PROLETAREC se tiska pri nas.

"Vlivanje ljubezni v srca" i. t. d.

(Op.—Ta dopis je zakasnll z objavo po krivdi uredništva.)

Johnstown, Pa. — Dopisnica v Glasu Naroda z dne 23. februarja se huduje na kronikarja, češ, da s svojim strupenim peresom trosi laži o tukajšnjih ljudeh. Pozabila pa je povedati, v čem se je kronikar zlagal in kaj ni bilo resnično. Zeleti je, da to pomanjkljivost popravi v prihodnjem dopisu, potem pa se bomo bolj natanko pomenili.

Kronikar bi tudi rad vedel, kdaj so socialisti imeli prireditev, ki ni bila "moralna" kot piše dopisnica v G. N., da si se socialističnih prireditev ni udeleževala. Kako more torej vedeti, kakšne so bile? Udeležila pa se je s soprogom nekako pred leti neke prireditve (ki ni bila socialistična) v Slov. domu na Lorain Boro. Dogodek, ki se je pripetil na tej prireditvi, je daleč od "moralnosti". Dopisnici je lahko še v spominu, saj je bila ona direktno prizadeta. Zato je zanjo bolje, da naj ne hodi z maslom na glavi na sonce.

Jako grdo in nepošteno je v teh časih komu očitati relief, kot to dela ona v G. N.

Med drugim pravi v dopisu, da je prepričana, da franciščkani vlivajo ljubezen v otroška srca. Če je to res, ji svetujem, da se tudi ona obrne v ta namen na franciščkane, da bo potem ljubila svoje bližnje, ne pa jih blatila v listih ali kjerkoli. Vzame naj tudi na znanje prislovice, da se kolo sreče obrača. — Kronikar.

Vedno več stavk

NRA je nastala v namenu, da ozdravi industrijo, zaposli delavce in odpravi boj med delom in kapitalom — ali pravične, med stvaritelji bogastve in izkoriščevalci. Toda uspela ni, kar potrjujejo številne stavke.

Nekateri so bile končane z zmago za delavce, v drugih slučajih pa so imele prednost kompanije, ker jim je pomagalo sodišče in policija. Kljub mnogim neuspehom v stvkih pa volja za odpor proti izkoriščanju med delavstvom narasča.

Dr. ANDREW FURLAN
DENTIST
Phone: Canal 9694
1858 W. CERMAK RD.
CHICAGO, ILL.
Office hours:
9-12 A. M.: 1-5 and 6-8 P. M.
Thursday, Friday and Saturday
all day and evenings.
Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Monday, Tuesday and Wed. till noon. Sun. by appointment only

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND
SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

Izčrpniki zapisnikov seje eksekutive JSZ

Seja eksekutive JSZ dne 2. feb. 1934.

Redne seje odborov JSZ dne 2. februarja 1934 so se udeležili člani eksekutive Filip Godina, D. J. Lotrich, J. Oven, F. A. Vider, F. Zaitz in od srbske sekcije S. Cavić. Od nadzornega odbora JSZ Johnny Kopach in Blaž Novak; od nadzornega odbora slov. sekcije Vinko Ločnikar in Angela Zaitz; od prosvetnega odseka Anton Garden, Ivan Molek in John Rak; tajnik Chas. Pogorelec.

Odsotni zaradi nočnega dela ali drugih nužnih opravil Maslach, Kokotovich, Bojanovich in Alice Artach.

Predseduje Vider. Zapisnik prejšnje seje sprejet.

Tajnik prečita pismo soderužice Sarah Limbach, kateri je pisal za informacije glede volilnih zakonov v Pensylvaniji in strankinega stališča z ozirom na kandidate, ki kandidirajo na dveh ali celo treh tirajih ob enem; dalje pismo James Widmarja, ki je bil delegat na konvenciji UMW v Indianapolisu, pismo Antona Bogataja iz Rentona, Pa., Marko Zucega iz Smoke Run, Pa., in John Jankoviča iz Barbertonu, O.

Poročilo tajnika. — Chas. Pogorelec poroča med drugim, da je v klub na južni strani Chicaga pristopilo na seji 20. januarja 15 novih članov in članice. Na seji so bili navzoči tudi vsi stari člani tega kluba.

V teku je akcija za reorganiziranje kluba JSZ na Rentonu, Pa., istotako v Barbertonu in Kenmoru, O. James Widmar je pisal iz Indianapolis, kjer je bil, kakor že omenjeno, delegat na konvenciji UMW, da bo poskušal dobiti skupaj somišljenike za ustanovitev kluba. Vprašal je za listine in navodila, istotako Mike Zucega, rodom Hrvat, iz Smoke Run, Pa.

Prosvetna matica. — S knjigami ki jih je razposlala Prosvetna matica, je članstvo društev zelo zadovoljno, kar potrjuje pohvale. V prvih dveh tednih, ko smo razposlali pisma, je sporočilo 45 organizacij, da ostanejo v tej ustanovi. Novopristopilih je dozdaj sedem organizacij. Tajniki nekaterih društev sporočajo, da so morali pod pritiskom razmer zmanjšati mesečni prispevek.

Igre so bile v času od prejšnje do te seje poslani druš. št. 10 SSPZ; Samostojnemu društvu na Moon Run, Pa.; druš. št. 21 SNPJ, Pueblo, Colo., in društvu št. 14 SNPJ, Waukegan, Ill.

John Rak je poročal, da sta z Lotričem zbrala literaturo za angleško poslujoča društva Prosvetne matice.

Sledi razprava o agitacijskem delu v JSZ, katere se udeležijo Garden, Oven, Zaitz, Molek, Godina, Ločnikar, Vider in Pogorelec. Vsi poudarjajo da je treba aranzirati po naselbinah več socialističnih shodov.

S. Cavić poroča o delu srbske sekcije.

Z ozirom na Proletarca poroča Chas. Pogorelec, da je bil mesec januar najbolj izmed prejšnjih trinajst mesecev.

V odbor, ki izda proglas na klube in jih urgira na sklicevanje shodov na takozvane "week-ends" dneve, so izvoljeni Anton Garden, D. J. Lotrich in Angela Zaitz.

Frank Zaitz, tajnik stavbinskega fonda JSZ, poroča sledeče:

V primerjavo navajam najprvo stanje stavbnega sklada JSZ koncem leta 1932, ki je bilo sledeče:

Table with 2 columns: Item description and Amount. Total: \$ 9,842.99

Stanje dne 31. januarja 1934:

Table with 2 columns: Item description and Amount. Total: \$10,332.49

Impvina stavb. fonda JSZ je bila dne 31. jan. 1934 vložena sledeče:

Table with 2 columns: Item description and Amount. Total: \$10,332.49

JBLA (Jugoslav Bldg. and Loan Assoc.) ima svojo imovino posojeno na prve uknjižbe, zato bi naše vsote, če jo bi hoteli dvigniti, zdaj ne mogli dobiti, ker društvo ne razpolaga v očiščeni mnogih zahtev za izplačanje vlog z zadostno gotovino.

Obresti na vloge je JBLA znižalo s 4 na 3%.

Dne 3. julija 1933 je JBLA posodila JDTE (Proletarce) \$1,500 na certifikat št. 214, ki je last stavbinskega fonda JSZ. List zdaj to vsoto vrača v mesečnih odplačilih.

Upravnih stroškov stavbinski sklad JSZ nima.

Poročilo sprejeto na znanje. Konec seje.

Seja eksekutive JSZ dne 9. marca 1934.

Redne seje odborov JSZ dne 9. marca so se udeležili člani eksekutive F. Godina, D. J. Lotrich, F. A. Vider in Frank Zaitz. Od nadzornega odbora John Kopach; od nadzornega odbora slov. sekcije Alice Artach, Vinko Ločnikar, Angela Zaitz; od prosvetnega odseka A. Garden, I. Molek, in J. Rak. Tajnik Chas. Pogorelec. Odsotni so bili vsi odbor-niki srbske sekcije radi dela izven mesta in drugi vsled večernega dela. Dalje sta bila odsotna J. Oven in B. Novak.

Za predsednika seje izvoljen Godina. Tajnik Pogorelec

omoni, da je redni datum za sejo odborov JSZ vsak prvi petek v mesecu, toda vsled obilice nužnih poslov, s katerimi so bili nekateri člani obloženi prejšnji teden, je bil datum seje premečen na 9. marca.

Zapisnik prejšnje seje sprejet.

Dopisi: Tajnik Pogorelec prečita pismo s Ivana Babnika, tajnika kluba št. 27 v Clevelandu, ki poroča med drugim, da je bil mladinski odsek kluba št. 27 reorganiziran. Pristopilo je 14 fantov in deklet. Za tajnico odseka je bila izvoljena Jennie Turk.

Oglase za Majski Glas nabirata v Collinwoodu Ivan Jontez in s. J. Maslo.—Anton Zeleznik in s. Vrček v Newburghu in na sentklarskem okrožju Babnik, Polshak in pomagajo tudi drugi.

Klub št. 27 je soglasno sklenil delovati nato, da se bo prihodnji zbor vršil v Clevelandu in bližnjih mestih vslila od 24. do 30. marca. V soboto 24. marca bi bil shod v Newburghu, v nedeljo 25. marca bi govoril na koncertu Zarje, in med tednom bi se sklicalo shod v Collinwoodu.

S. Babnik priporoča, da bi se glavni urad JSZ domenil zastran sklicanja shodov s klubom v Girardu in z drugimi v bližini.

Iz poročila tajnika Chas. Pogorela. — Odziv na odprto pismo agitacijskega odseka JSZ je bil povoljen. Za govornika vprašujejo iz raznih krajev. V Clevelandu bodo naši klubi sklicali več shodov in za govornika je povabiljen Oven. Ako si bo Oven mogel vzeti za agitacijsko turo par tednov časa, bodo shodi sklicani tudi v drugih naselbinah v Ohiju in v zapadni Pensylvaniji. V La Sallu bo shod meseca maja.

V Rentonu, Pa., in v Barbertonu-Kenmoru, O., sta bila kluba JSZ reorganizirana. Znova ustanovljen je bil tudi mladinski odsek kluba št. 27 v Clevelandu. Pristopilo je 14 članov.

Glasovnice k referendumu za določitev sedeža bodočemu zboru JSZ in za iniciativo kluba št. 14 so bile razposlane v tednu z dne 5. marca.

Prosvetna matica. — V področju te ustanove se je delo letos zelo pomnožilo zaradi mnogih zahtev od strani društev in klubov za igre, navodila, deklamacije itd. Društva SNPJ na pr. prirejajo letos slavnosti 30-letnice svoje jednote, in tudi druge organizacije so postale na kulturnem polju bolj delavne.

Prosvetna matica je bila odproše do te seje na uslugo ale-

UNICENA "INFLACIJA"

Thomas Callaghan, vladni tajni agent, ima v zavojih, ki jih drži v naročju, za četrt milijona dolarjev bankovcev—namenjenih v peč. So namreč ponarejeni. Vlada je prišla ponarjalcem na sled in preprečila ta kočnik "inflacije".

dečim društvom in klubom: št. 14 SNPJ, Waukegan, Ill.; št. 325 SNPJ, Gowanda, N. Y.; Dram. društvo "Traunik", Traunik, Mich.; Dramatično društvo "Verovšek", Collinwood, O.; klub št. 21 JSZ, Arma, Kans.; Federacija S. N. P. J., Westmoreland County, Pa.; Fred Malgai, La Salle, Ill.; druš. št. 21, Pueblo, Colo.; Slov. dom, Rock Springs, Wyo.; kluba št. 3 in 4, Oglesby-La Salle, Ill.; in društvo št. 282, Little Falls, N. Y.

Do te seje je sporočilo 63 društev, da ostanejo včlanjene v Prosvetni matici; novih je pristopilo 12, skupaj dozdaj 75 organizacij.

Pri točki o našem tisku je tajnik poročal, da je v Pensylvaniji na potovanju za Proletarca Anton Zornik. Agitiral bi v raznih naselbinah tudi s. Jos. Snoy, toda zdravstveno stanje mu tega še ne dopušča.

Sledi razprava o agitaciji in sklicevanju shodov, ki se je udeležilo mnogi člani. Nato je bilo sklenjeno, da naj aranzira sklicanje shodov tajnik Pogorelec s sodelovanjem agitacijskega odseka, v kolikor je potrebno.

Tajnik Pogorelec prečita računo poverjenjstva JRZ, katere sta pregledala za JSZ nadzornika John Kopach in Blaž Novak in za SNPJ nadzornika Jacob Ambrozich in Fred Malgai. Bili so priobčeni in obligatni številki Prosvete z dne 28. februarja.

Poročilo sprejeto na znanje. Konec seje.

Še ena "jugoslovska centralna organizacija"

Chicago, Ill. — Konzulova jugoslovska centralna organizacija v Chicagu je dobila konkurenta in prav tako tudi jugoslov. demokratski klub, o katerem pravi Paul, da raste kakor slak.

Nova centralna organizacija ima angleško ime "Jugoslav Voters League" in sprejela prepričanja — namreč demokratske in republikance. Mesetarji, ki bi radi pri letošnjih primarnih in jesenskih volitvah zaslužili, bi radi z zastojnim pivom, sandviči in rakijo speljali volilce v svoje klube, in tak namen ima tudi "Jugoslav Voters League". Njen glavni stan je v cerkveni dvorani. Naloga te lige je "spojiti celi jugoslovske narod in podpirati v prvi vrsti svoje rojake na političnem polju." Dalje je naloga lige poderkvijo — "izobraziti naše rojake in rojakinje v političnem življenju."

Drugače pa je ta politični klub nepristranski političen in sprejema za člane Jugoslovane "brez razlike kateri stranki spadajo". Članarina za družino je \$1 na leto, ali 25c na 3 mesece.

"Ako se mislijo Jugoslavoani sploh kdaj združiti, je sedaj zato najlepša prilika," piše odbor lige v Am. Slovincu. Frank Pavlič pa piše v Jugoslovskega Glasniku, da so čakaki in okoliški Jugoslavoani skoro stooštopsto združeni

v njegovi in Djurovi centralni organizaciji. Vodje demokratskega kluba na west side tudi trdijo, da so združeni v njihovem klubu. In odbori vseh pišejo kandidatom republikanske in demokratske stranke ter se pripravljajo v upoštevavanju.

Saj veste, demokratski magnet pokojni Moe Rosenberg sam je razdal v kampanjske namene lokalnim političnom v letih 1929-30 nad pol milijona dolarjev. Zdaj je škandal, ker je stvar prišla na dan, ampak backi bodo za vrč pive in za cigaro glasovali naprej za kandidate korupcije, doma pa se bodo jezili nad vsem svetom, samo nad svojo nespametjo ne. — Pika.

Sheboyganska kolona

Sheboygan, Wis. — Komaj je bila poravnana stavka čevljariskih delavcev, že je izbruhnila druga v tovarnah pohišstva. Stavkarji zahtevajo zvišanje plače od 34 na 53 in 60 centov na uro. Na stavki je nad 300 delavcev in delavk. Piketiranje se pridno vrši. Stavko vodi podružnica št. 133 mednarodne unije izdelovalcev pohišstva.

Lastniki tovarn se poslužujejo starega trika, namreč da so pripravljeni pogajati se s "svojimi" delavci, kar z drugimi besedami pomeni, da z zastopniki delavstva nočejo imeti opravka. Upam, da delavstvo ne bo nasedlo temu triku pač pa vztrajalo ne samo za zvišanje plače pač pa tudi v zahtevi za priznanje unije.

Kot je stara navada delodajalcev, so se tudi to pot obrnili na župana za protekcijo. Odgovoril jim je, da je s potočkom stavke zadovoljen, da se piketiranje tovarn vrši na mirnem način, stavkarji ne povročajo nemirov, zato ne vidi potrebe kake večje protekcije od strani policijskih oblasti.

To zahtevo na župana je poslal F. W. Braasch od Sheboygan Chair Co., v kateri se bridko pritožuje, da stavkarji piketirajo njegovo tovarno v "prevelikom" številu in da groze "velikim" delavcem (skrebom) itd. On se zelo boji, da bo to "nepe"avno" (!) postopenje zelo škodovalo njegovi kompaniji in tistim, ki so pripravljeni služiti jučežve groše s svojim štrajkolostvom.

Delavce je vavdušila zmaganje njih tovarne v Milwaukeeju, kjer so po tridnevni stavki prisilili družbe na zvišanje plače na 75c na uro. Če je bila mogoča zmaganje tam, kaj ne pri nas, kje smo še hušje izkoriščani, si je mislilo delavstvo, zato je stopilo v boj za svoje pravice.

Delavstvo je poslalo svoje zahteve na družbe, ker pa ni dobilo zadovoljivega odgovora, se je poslužilo svojega zadnjega sredstva, stavke, da tako prisili delodajalce ugoditi njih upravičenim zahtevam. Štrajkarji zborujejo v tukajkajšnjem Hrvatskem domu. Na seji, kjer so se odločili za stavko, je bil glavni govornik državni senator sodrug Wal-

ter Polakowski iz Milwaukeeja in več drugih unijskih govornikov.

Stavka, razen par malih prask poteka mirno naprej. Posebno se odlikujejo v piketiranju naše mlade štrajkari-ke. Ena je namreč podila nekega skeba po stranski ulici, da je komaj odnesel pete. Ko bi ga bila dobila v roke, bi mu bila razpraskala obraz, da bi bil nosil pečat za svoje sramotno početje vse svoje življenje.

Stavkarji so se zdaj obrnili na National Labor Board, za izravnavo spora. Kako se bo stvar razvila, bom poročal prihodnjič. — Poročevalec.

Predavanje v Waukeganu

Waukegan, Ill. — V soboto 24. marca je tu predaval pod okriljem čitalnice Fr. Zaitz, urednik Proletarca, o važnosti tiskane besede in o veliki nagoli, ki jo imajo delavske čitalnice in knjižnice. Med ljudstvo prihaja več slabega kot dobrega čtiva, je dejal govornik, in če čitatelji niso naučeni zdravo presojeti kar čitajo, tedaj trošijo ne samo svoj čas, nego puste, da jih zavajalci poljubno vodijo.

Govoril je tudi o načinih čitanja, ki je posebno med Slovinci zelo pomanjkljivo, brez potrebnega razumevanja, izražanja čustev in poudarjanja. To je razvidno posebno na bralni vah naših dramskih zborov, in pa v društvih, kadar je na dnevnem redu čitanje pisem, naznanil, iniciativ itd.

Po njegovem govoru je bilo nekaj vprašanj, nakar je bil shod okrog pol enajste zvečer zaključen, in nato je sledila domača in plesna zabava do 1.

Predsedoval je Frank Brence. Udeležba je bila povoljna, dasi bi bila lahko večja, če bi se ljudje zanimali za predavanja in svoje znanje toliko kakor se za kako nepotrebno stvar. Med udeleženci je bilo tudi nekaj rojakov iz Traunika, Mich., ki so prišli v Waukegan na obisk.

Istoačasno se je vršil v gornji dvorani shod Municipal Ownership lige, na katerem je bil glavni govornik Karl D. Thompeon. Udeležilo se ga je okrog 100 ljudi, večinoma Finci. — Poročevalec.

Iz Collinwooda

Shoda dne 22. marca, na katerem je govoril Joško Oven, se je udeležilo okrog 150 ljudi. Sklic ga je klub št. 49. Vršil se je v Slov. del. domu. Govornik je svojo nalogo izborna rešil in zato je bil moralni uspeh shoda velik. Po shodu se je razvila domača zabava.

V nedeljo 1. aprila priredi društvo "V Boj" št. 53 SNPJ veselico v Slov. del. domu. Igral bo Barbičev orkester. — Poročevalec.

"Dva svetova" in "Veliko mravljišče"

Spisal Ivan Molek.

Portret razmer med slovenskim delavstvom v Ameriki. Povest, ki jo boste čitali z največjim zanimanjem.

CENA OBEMA SKUPAJ \$1. POSAMICNO 50c. Naročila sprejema Proletarac

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

DETROIT, MICH. — Koncertna in dramska prireditelj klubov št. 114 in 115 s sodelovanjem mladinskega odseka ter pevskega zbora Svoboda v nedeljo 1. aprila.

SHEBOYGAN, WIS. — V soboto večer 21. aprila, shod kluba št. 235 JSZ v Fludernikovi dvorani. Govornik Joško Oven.

SHEBOYGAN, WIS. — Konferenca illinoiskih-wisconsinških klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 22. aprila.

POWER POINT, O. — Veselica kluba št. 9 v soboto 28. aprila.

WAUKEGAN, ILL. — Prvomaj-ska proslava kluba št. 45 v soboto 28. aprila v Slov. nar. domu.

LA SALLE, ILL. — Prvomaj-ska proslava klubov št. 3 in 4 v nedeljo 29. aprila v Slov. domu. Na programu govor in igra.

POWER, POINT, O. — Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice v nedeljo 29. aprila.

CHICAGO, ILL. — Koncert soc. pevskega zbora "Sava" in majska manifestacija kluba št. 1 v nedeljo 29. aprila v dvorani SNPJ.

SPRINGFIELD, ILL. — Prvomaj-ska proslava s predstavo priredi klub št. 47 v Slov. domu v nečeljo 29. aprila.

MAJ. JOHNSTOWN, PA. — Majska prireditelj kluba št. 5 v torek 1. maja v dvorani na Franklino.

DETROIT, MICH. — Soc. pevski zbor "Svoboda" vprizori s sodelovanjem pev. zbora "Slavec" opereto "Ciganška nevesta" dne 1. maja v Češkem domu.

CHICAGO, ILL. (North Side.) — Veselica z igro "What Price Coal", klubov št. 16 in 20 JSZ v Schmita dvorani, 2975 Clybourn Ave.

SEPTEMBER. DESETI redni zbor JSZ 1., 2. in 3. septembra.

Priredbe društev

JOHNSTOWN, PA. — "Naša Slova" št. 600 SNPJ. Veselica z igro "Poročna noč" v soboto 19. maja 1934 v Slov. del. domu na Mozhamu

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJ EDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Ljubiteljem le-ega čtiva priporočamo

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE ZA 1934

Štiri knjige prvovrstne vsebine Samo \$1.12

V zalogi imamo še nekaj skupin lanskega letnika. Naročite jih, ne bo vam žal.

Cena ista. Poštnino plačamo mi.

Proletarac 3639 West 26th Street Chicago, Ill.

Advertisement for Morris Stern, featuring a portrait and text: Slovenski volilci v Milwaukee in okolici! Na volilni dan 3. aprila glasujte za svoje delavske interese.

Advertisement for John Wartchow: Slovenski volilci v Milwaukee in okolici! Na volilni dan 3. aprila glasujte za svoje delavske interese. Includes names Morris Stern and Carl Hampel.

THE AMERICAN WAY

Addressing the meeting of the NRA Code Authorities, President Roosevelt said at one point: "I am always a little amused and perhaps at times a little saddened—and I think the American people feel the same way—by those few writers and speakers who proclaim tearfully either that we are now committed to communism and collectivism, or that we have adopted fascism and a dictatorship."

Pointing out that the cause of this misunderstanding, to a degree, lies in the fact that for a number of years in our country the machinery of democracy had failed to function," the President emphatically denied that the road upon which he wishes to lead the people is either fascism or communism. He aims, he said, at bringing prosperity back to American life, and to that end, he said, "the reorganization must be permanent for all the rest of our lives, in that never again we will permit the social conditions which permitted the vast sections of our population to exist in an un-American way, which permitted the maldistribution of wealth and of power." We are to do things in the American way. It is a pity that the President did not choose to state clearly which is the American way which leads away from both, collectivism and fascism.

Not with the intention of helping President Roosevelt, who is a unchallenged master of words, but called on to address a gathering of business men and dealing with the same subject-matter, Postmaster General James A. Farley, came to give an answer to the question: what is this American way? Said the Postmaster General:

"It is the purpose of this administration to see to it that the fruits of labor from now on are more equally divided, that the rights of capital are

adequately respected and that the rights of all people are jealously guarded. The entire economic structure of the country—industrial, agricultural and financial—is being overhauled, disciplined, and placed in the service of all the people."

All the people serving all the people—this is precisely that good old way which leads nowhere, which was moving in circles, which was, is and will remain if permitted to go on, the chaos which we call capitalism. He who can "jealously guard" the rights of the people, "adequately respect" the rights of capital and yet put some truth into the claim that "the fruits of labor are from now on more equally divided," is a great master indeed, but—this has not yet been born into this world.

And we find no adequate answer to the question as to what is this American way even when we turn to Donald R. Richberg, general NRA counsel, a liberal, a well meaning person, and not a professional politician. Answering NRA critics, Mr. Richberg says: "We cannot govern ourselves by a town meeting, and we will not submit to a council of tyrants. We have devised a machinery of political self-government—complicated, cumbersome, sometimes inefficient and wasteful—but it works; and we remain a free people."

But is it all a matter of political government only? More is involved in the present breakdown of the social order than the issue between town-meeting democracy and a "council of tyrants," whatever that means. The issue is of a social system that cuts across democracy and centralism, that gives new and heretofore unexplored meaning to both.

For the time being, and in so far as the NRA spokesmen go, the American way seems but a variation upon the old

theme of individualistic capitalism held together in government-paid-for braces. The "way" is to cut adrift toward the old well known spots. The "critics' field days" of Recovery Administrator Johnson have brought forth annihilating criticisms, unanswerable complaints and have cast doubt upon the very claim that any progress has been made. Yes, there has been improvement in business, but likewise, this last year there has been an improvement in business in most other industrial countries without the benefit of NRA. What then, is this American way?

Perhaps it might be said with greater conviction that there is an American manner, the "way" remaining, here as anywhere else, much the same—either toward fascism or towards collectivism. The processes of economics have a logic of their own. The development of capitalism leads toward more capitalism, and still more capitalism. But "capitalism and more of it" really means more and bigger profits for the few and privation and poverty for the many, with the eventual outcome strife, contest, conflict. The many can be made to suffer longer, and one of the methods toward that end is fascism. The few might be made to subordinate themselves to the interests of the many, and that is collectivism. The American manner may not necessarily resort to castor oil, or to burning of libraries, the exercise in which Italian and German fascist indulged, but will labor organizations be spared? Likewise the American way may not organize Soviets before it materializes collectivism. It is not impossible that there may be councils instead, but just the same that would be collectivism, would it not? At this fork of the roads the clear alternatives are: tyrannical capitalism in one form or another, or some sort of planned collectivism. And it is well that we go knowingly even though it is sweet to dream away from sturdy reality.—The Advance.

Caucus Meeting at S. N. P. J. Hall April 4

A caucus of all Socialist party branches in the Lawndale district, including the Douglas Park Jewish Verband, 6th congressional branch and the Austin Park branch will be held Wednesday, April 4, at the lower SNPJ Hall, 2657 S. Lawndale Ave. The purpose of this meeting is to discuss the advisability to nominate candidates in this district for the Fall elections. It is imperative that every member is present at this meeting and bring his membership card along. In order to nominate candidates on the Socialist Party ticket it would be well to know the sentiment of all members living within this district. Therefore don't fail to be present.

A special meeting of branch 1 has been called for Friday, March 30, at the lower SNPJ Hall. The agenda for the national convention of the Socialist Party to be held in Detroit the latter part of May, will be the topic for discussion. All members are urged to be present and express themselves on some of the important resolutions that will be up for discussion. After the meeting a social with refreshments will take place.—Pub. Comm.

Know Enough? Say?

Employer: Do you think you know enough to be useful in this office?
Boy: Know enough? Why, I left my last place because the boss said I knew too much.

THE AIR MAILS

By NORMAN THOMAS

It is a great pity that apparently someone in the Army told President Roosevelt that army fliers could do what they couldn't do; namely, carry on mail deliveries on short notice in bad winter weather. It is a pity because this mistake will be used to hit public ownership and to defend the kind of profiteering that was carried on by the subsidized air mail line.

We should remember the facts. It was the government itself which pioneered in opening air mail lines. Only after they were safely developed were they turned over to private companies plus a great subsidy. The policy of the Hoover administration was to encourage the big companies. President Roosevelt did right in striking at this immense system of subsidies to profiteering interests. The unfortunate thing was that his plans for substitute action were not in good shape and that neither Farley nor the War Department seemed to have advised him well. His present plan for turning mail back again to private companies with more competition is not good. Instead the government should set up a branch of the postal service, under the competent direction of a non-military board, mail and passenger services on air lines. At a

NO "LESSER EVIL" WILL SATISFY

Opposition, which developed in the ranks of the big employing interests as soon as President Roosevelt voiced his challenge to industry to "re-employ more people at purchasing wages and to do it now," has resulted in a strong swing of public sentiment toward Roosevelt.

It is against sentimentalism in this matter that Socialists must be on guard. We must be realists enough to give the proper values to anything which public men may say or do. We need not be afraid to admit that compliance with what the president suggests would have the effect of reducing the exploitation of workers by owners and would head the nation back toward the 1926 economic level which the "New Deal" sets as its immediate objective. But neither will we forget that in 1926 and long before then we, as Socialists, challenged the right of the Capitalist system to exist. As Socialists we make that same challenge today. We will continue to make it

even when and if the millions of unemployed are back to work in the service of an owning class.

Communists are accusing Socialists of having accepted the "lesser evil" rather than sticking to their well-grounded economic principles. In so far as Germany and Austria are concerned, that accusation is not without some foundation. The German Socialists did tolerate Hindenburg as a tactic to halt Hitler's approach to power. The Austrians did offer conciliation with Dollfuss as a tactic to stem the rising tide of Nazi-ism in that country and with the hope of maintaining democratic principles and practices. Looking back upon such tactics, however, it seems that, despite the merit of the intentions which motivated the European Socialists, their value to us in America is that of an example of what not to do.

Those who are Socialists, let them be—Socialists. Roosevelt is urging the owning, employing class to sacrifice a portion of their profits and submit to government regulation and control. The owners, if they see a chance of success, will resist such domination and control. Roosevelt stands for restricted and "reasonable" profits. The individualistic privateers of big business stand for

unrestricted profits. But Socialists stand for no profits — for the abolition of the profit system and the inauguration of a system of production and distribution solely for human welfare.

Socialists cannot give approval to half measures. They don't want merely "something better." What they want is economic justice. And economic justice will be absent as long as parasites take any part—however small or large that part may be—of the wealth which is created by workers.

What we must insist upon is that the banks, the natural resources and the means of production and distribution be taken over as a national possession and operated for the welfare of producers. We must continue to stand for the abolition of all forms of unearned profits. And we must stress the importance of operating the nation's resources under conditions of industrial democracy. We weaken our position when we demand less than all these things or cease to combat any plan which offers less. When Socialists attain power they will install the right program. If any wrong program is to be followed, let it proceed without the support of Socialists.

Reading Labor Advocate.

Not with the intention of helping President Roosevelt, who is a unchallenged master of words, but called on to address a gathering of business men and dealing with the same subject-matter, Postmaster General James A. Farley, came to give an answer to the question: what is this American way? Said the Postmaster General:

"It is the purpose of this administration to see to it that the fruits of labor from now on are more equally divided, that the rights of capital are

THE IDEAL FOR WHICH THE MASSES MUST STRIVE

Industry is owned to sweat riches out of those who do useful work. The values so obtained exceed anything ever sweated out of the labor of slaves. Labor power is a commodity. It is sold by workers to the owners of industry. They accumulate huge fortunes by buying this labor power. The workers, when they work, get enough out of their exertions to feed, house and clothe themselves. The rest belongs to the masters.

This is the source of vast workless incomes. But in addition to this source there is the "bonus." Workers in the past five years piled up such enormous values that in addition to the normal robbery still more plunder was left in the hands of the corporation kings. What should be done with the extra loot?

The Federal Trade Commission recently told us. From time to time a little light has been let in on the passing out of bonuses. Now the curtain is drawn aside and we observe the silk hats gathered at the big money vats. Each gets his bonus.

Here are 900 corporations with a record of bonus payments from 1928 into the year 1932. Bethlehem Steel, for example, passed an extra \$2,470,789 to its royal executive. Other corporation kings received nice presents.

For nearly three years of these bonus payments increasing numbers of workers were being hurled into idleness. Working farmers were sinking to lower depths of misery. Breadlines were lengthening. Hunger became a reality for millions. And workers were losing homes and renters were being evicted.

Now we have a picture of social contrasts. In the world of loot above are the fat rich pocketing extra bonuses. In the world of labor below are the millions suffering from unemployment and hunger. It is a hideous contrast between pelf and penury, want and waste, the robbers and the robbed. When all who suffer from this social system understand their power this gouging will be no more.

How shall we bring this thing to an end? By education and organization of all who want to end it. And the program? Socialism. And what is Socialism? The same aim and ideal for which men, women and children gave their lives in Austria.

Industries must no longer be sources of dividends and bonuses for powerful owners. We, the people, must own and operate our industries for the welfare of all. No more private owners. Industries must be collectively owned. This will end workless incomes and the capitalism that produces them.

—The New Leader.

WHEN A FELLER NEEDS A COUPLE OF FRIENDS

BROTHERHOOD

John Stinson, late president of the Farmers' Educational and Co-operative Union of America, says:

"Personally, I feel that capitalism is doomed. It has its foundation on the principle of brutality, dishonesty and avarice. It encourages everything that is evil. It creates in man wholly inhuman instincts. It logically leads to wars, to famine, to crime and world depression. The cooperative movement is based on service, instead of profit. It has as its chief attributes higher unselfishness and the brotherhood of man. It is founded on the human instincts. It is our job to organize, to establish in this nation, a co-operative commonwealth that shall stand for the brotherhood of man."

That State Convention of ours is only two and a half weeks hence, and our Yugoslav branches in Waukegan, Springfield, La Salle, Oglesby and Virden are urged to select representatives. There has been a revival in the State Party. We have been short of funds to properly follow up this new spirit but means should be made whereby money can be gotten for this badly needed work. The Convention can be a spirited and peppy one if all the Branches send delegates.

Some say that they do not like the way our County Central Committee meetings are held. Many are used to making these County meetings like an open forum where everybody can talk all he wants on every issue that is presented. For mine, I would much rather hear the reports on the various committees and then accept or reject or even amend their proposals as is being done now. A good deal more work is accomplished in this way and most of us feel a whole lot less nervous because there is not so much of that bickering to and fro. Our last County meeting wasn't as well attended as some others. The changing of meeting place from month to month may not be for the best, but the reports of the Executive, Election, Educational and Labor Committees certainly showed that some people are active. The New Chicago Socialist, a monthly publication, was authorized the vacancies in the Executive Committee and the Secretary were filled on Monday, March 19.

You know, it is amusing to watch our papers report the victories of Socialism. For instance, our Chicago Tribune makes mention of the Socialist landslide in Buenos Aires in just four small lines yet, that same paper devotes full pages to the dis-

franchisement of democracy by the Fascist. If anyone will ever be deserving of punishment from the mass of people it will be sheets just like the aforementioned. Their boss is touring the country in behalf of a free press, democracy and profits while his editorial policy is shutting off democracy completely, nay, actually helping to crush it. Fellow Socialists, let's build the Socialist press so strong that we'll not have to depend upon the scab sheets for news. That's the only way to beat these rags.

More and more is labor becoming restless. More and more it is inserting itself and demanding to be heard. What was once regarding as impossible of organization is today hewing its head above the mire of bread and demanding its just share. Take, for instance, the automobile workers. Union leaders gave up the job of organizing these men. But conditions became constantly worse, pay small, speedup, etc., and now they were ready to tell the automobile producers where to get off. And the bosses sensing the danger of having to put up with a union for the rest of their days, pulled all their arrogance together and were ready to defy the workers when the President of the U. S. stepped in to save them. Right now it looks like a brawl and with the magnates possessing all the power in the manner of huge bank rolls we shall yet see strife in this key industry.

Reports from Cleveland

Comrade Joško Oven of Chicago who was on a speaking tour for the Yugoslav Socialist Federation had a very successful meeting here in Collinwood last week. About 150 people attended and enjoyed his talk given in a satirical manner as only Joško Oven can. The topic of his talk was Fascism and he outlined very clearly what would happen in this country if it ever got into power. After the meeting a social took place. There was music for dancing. Others entertained themselves with their friends and comrades. From the attendance at this affair we were glad to see so many of our sympathizers supporting the good work of our branch.

On Sunday, April 1, Lodge No. 53 SNPJ "V Boj" will hold a dance at the Slovene Home on Waterloo Rd. Good dance music will be furnished by Frank Barbic's orchestra. For a good time come out and enjoy the evening at this dance. Admission 30c. — Frank Barbic, Cleveland, O.

Narrow nationalism is the unsafety valve of cramped minds.